

UCHWAŁA NR 493/2022
RADY MIASTA SIEMIANOWIC ŚLĄSKICH

z dnia 26 maja 2022 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich za 2021 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.)

Rada Miasta Siemianowic Śląskich
uchwała:

- § 1. Przyjąć sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich za 2021 rok, w brzmieniu załącznika do niniejszej Uchwały.
- § 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Siemianowice Śląskie.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Siemianowic
Śląskich

Adam Cebula

Załącznik do uchwały Nr 493/2022
Rady Miasta Siemianowic Śląskich
z dnia 26 maja 2022 r.

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich w 2021 roku

Siemianowice Śląskie, 2022 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	• strona 4
2. PRACOWNICY MOPS	• strona 6
3. REALIZACJA WYDATKÓW MOPS W 2021 ROKU	• strona 8
4. RODZAJE ŚWIADCZEŃ, NALEŻĄCYCH DO ZADAŃ GMINY, REALIZOWANYCH W OPARCIU O USTAWĘ O POMOCY SPOŁECZNEJ	• strona 13
5. USŁUGI SPOŁECZNE	• strona 19
5.1. Usługi opiekuńcze	• strona 19
5.2. Ośrodki wsparcia	• strona 20
5.3. Mieszkanie chronione treningowe	• strona 20
5.4. Zespół Placówek Wsparcia Dzieńnego dla Dzieci	• strona 20
5.5. Centrum Usług Społecznych	• strona 26
6. POMOC INSTYTUCJONALNA	• strona 29
7. POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ PODOPIECZNYCH MOPS	• strona 32
8. PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE	• strona 35
8.1. Praca socjalna	• strona 35
8.2. Poradnictwo specjalistyczne	• strona 37
8.2.1. Poradnictwo prawne	• strona 37
8.2.2. Poradnictwo psychologiczne	• strona 37
9. PROJEKTY SPOŁECZNE MOPS	• strona 38
9.1. Projekt pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich” (poddziałanie 9.2.1 RPO WSL – ZIT)	• strona 38
9.2. Projekt pn. „Nowe rozwiązanie” (PO WER)	• strona 39
9.3. Projekt pn. „Inwestuj w siebie” (poddziałanie 9.1.6 RPO WSL)	• strona 40
9.4. Projekt pn. „Rodzina razem” (poddziałanie 9.2.5 RPO WSL)	• strona 41
9.5. Program pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021	• strona 42
9.6. Program pn. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021	• strona 42
9.7. Asystenci rodziny - rok 2021	• strona 43
9.8. Program pn. „Aktywny Samorząd”	• strona 43
9.9. Program pn. „Wspieraj Seniora”	• strona 44
9.10. Akcja pn. „Paczuszka dla staruszka”	• strona 44
9.11. Program pomocy sąsiedzkiej	• strona 44
10. WYBRANE ZAGADNIENIA Z DZIAŁALNOŚCI MOPS	• strona 45
10.1. Wsparcie dla rodzin biologicznych oraz rodzinna piecza zastępcza	• strona 45
10.1.1. Rodzice biologiczni	• strona 45
10.1.2. Postępowania administracyjne z zakresu opłat rodziców biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	• strona 46
10.1.3. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej	• strona 47
10.1.4. Asystenci rodziny	• strona 54
10.1.5. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	• strona 57
10.2. Umieszczanie dzieci w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych	• strona 59
10.3. Usamodzielnianie wychowanków pieczy zastępczej	• strona 62
10.3.1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	• strona 63
10.3.2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	• strona 64
10.3.3. Pomoc na zagospodarowanie	• strona 65
10.3.4. Mieszkanie chronione	• strona 65
10.3.5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	• strona 67
10.4. Wolontariat	• strona 67
10.5. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób	• strona 68

niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

10.5.1. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	• strona 70
10.5.2. Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny (w tym dla instytucji), przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	• strona 70
10.5.3. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	• strona 70
10.5.4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	• strona 71
10.5.5. Dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej	• strona 71
10.6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	• strona 73
10.7. Ważne działania i przedsięwzięcia zapewniające prawidłowe funkcjonowanie MOPS	• strona 74
11. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ	• strona 76
12. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI, FIRMAMI I INSTYTUCJAMI	• strona 80
SPIS TABEL	• strona 81
SPIS WYKRESÓW	• strona 82

1. WPROWADZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej zwany MOPS lub Ośrodek) jest jednostką budżetową miasta Siemianowice Śląskie powołaną uchwałą nr XV/54/90 Miejskiej Rady Narodowej w Siemianowicach Śląskich z dnia 27 lutego 1990 roku, której statut został nadany uchwałą nr 66/2011 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 26 maja 2011 r.

Przedmiotem działalności Ośrodka są zadania, które wynikają w szczególności z:

- 1) ustawy o pomocy społecznej,
- 2) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (*w tym realizacja zadań finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w ramach pilotażowego programu Aktywny Samorząd oraz zadań wykonywanych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności*),
- 4) ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem”,
- 5) ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- 6) ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 7) ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą z budżetu miasta, z dotacji rządowych oraz funduszy Unii Europejskiej, a zadania dzieli się odpowiednio na zadania własne i zadania zlecone.

WYJAŚNIENIE SKRÓTÓW UŻYTYCH W SPRAWOZDANIU:

- MOPS/Ośrodek - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich,
- MZON - Miejski Zespół d/s Orzekania o Niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich,
- Placówka SD1 - Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci w Siemianowicach Śląskich,
- Placówka SD2 - Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci w Siemianowicach Śląskich,
- CUS – Centrum Usług Społecznych w Siemianowicach Śląskich,

- KIS - Klub Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich,
- Zespół Interdyscyplinarny - Zespół Interdyscyplinarny realizujący Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- UM – Urząd Miasta Siemianowice Śląskie,
- PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Siemianowicach Śląskich,
- OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Siemianowicach Śląskich,
- DPS – Dom Pomocy Społecznej,
- PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- UE – Unia Europejska,
- EFS – Europejski Fundusz Społeczny,
- FEAD - Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym,
- RPO WSL – Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020,
- PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

2. PRACOWNICY MOPS

Na dzień 31.12.2021 roku MOPS zatrudniał łącznie 140 pracowników w ramach 134 etatów, w tym:

- pracownicy socjalni – 39 pracowników / 38,75 etatu;
- asystenci rodziny – 3 pracowników / 2,5 etatu;
- koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej – 3 pracowników / 3 etaty;
- w ramach projektu pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich” - 3 pracowników / 2,5 etatu;
- Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dla Dzieci – 15 pracowników / 13,25 etatu;
- CUS – 1 pracownik / 1 etat;
- MZON - 3 pracowników / 3 etaty;
- w ramach robót publicznych – 2 pracowników / 2 etaty;
- pozostałe stanowiska pracy - 71 pracowników / 68 etatów.

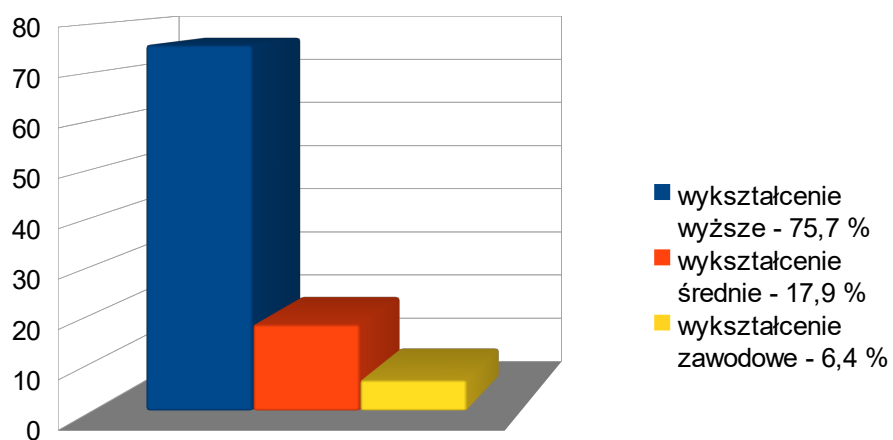
Strukturę zatrudnienia przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Struktura zatrudnienia pracowników MOPS na dzień 31.12.2021 r.

Lp.	Stanowisko	Liczba osób
1	Dyrekcja	3
2	Kierownicy	17
3	Samodzielne stanowiska	9
4	Pracownicy socjalni	39
5	Asystenci rodziny	3
6	Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	3
7	Pracownicy merytoryczni	35
8	Wychowawcy	6
9	Pedagodzy	2
10	Psycholog	1
11	Przewodniczący MZON	1
12	Pracownicy administracyjno – obsługowi	21
13	RAZEM	140

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Wykres nr 1. Struktura zatrudnienia ze względu na poziom wykształcenia pracowników MOPS na dzień 31.12.2021 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

3. REALIZACJA WYDATKÓW MOPS W 2021 ROKU

W 2021 r. MOPS wydał na realizację ustawowych zadań gminy i powiatu ogółem **27.421.722,09 zł**. Źródła finansowania wydatków Ośrodka w roku 2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Źródła finansowania wydatków MOPS w 2021 r.

Źródła finansowania wydatków	Kwota (w zł)
Budżet miasta	18.244.131,38
Budżet państwa	7.797.474,39
Środki unijne	1.380.116,32
RAZEM	27.421.722,09

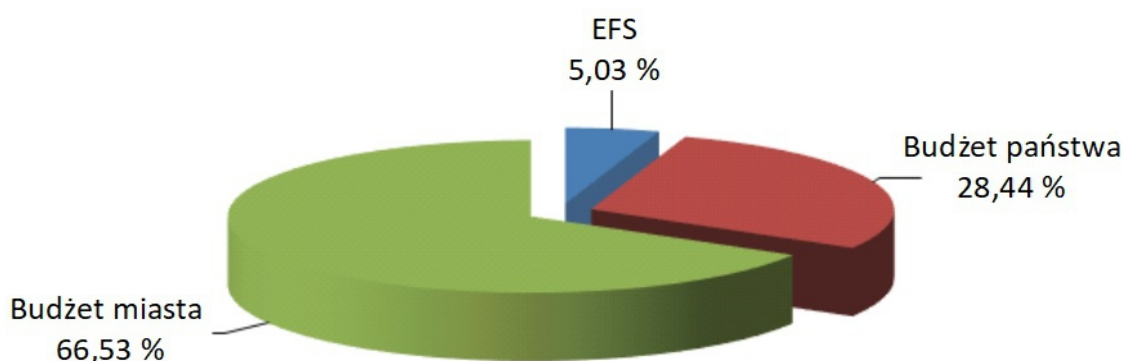
Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Tabela nr 3. Struktura wydatków MOPS w 2021 r.

Źródło finansowania	Kwota (w zł)	% wydatków MOPS
Budżet miasta	18.244.131,38	66,53
w tym:		
a) zadania gminy	15.637.640,80	57,03
w tym: wkład własny do projektów finansowanych ze środków UE	49.665,74	0,18
b) zadania powiatu	2.606.490,58	9,5
Budżet państwa	7.797.474,39	28,44
w tym:		
a) zadania gminy	6.510.182,21	23,74
b) zadania powiatu	1.287.292,18	4,7
Środki unijne (EFS)	1.380.116,32	5,03
Razem	27.421.722,09	100

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Wykres nr 2. Struktura wydatków MOPS wg źródła finansowania w 2021 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Środki finansowe z **budżetu państwa** w wysokości **7.797.474,39 zł** były wydatkowane na zadania gminy i powiatu w następujący sposób:

1) 6.510.182,21 zł na zadania gminy, z tego na:

a) wykonanie zadań zleconych realizowanych przez gminę **220.695,54 zł**, w tym:

- 67.755,00 zł – specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 83.822,00 zł – pokrycie kosztów związanych z wydawaniem decyzji przyznających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej dla osób nieubezpieczonych,
- 69.118,54 zł – wypłata wynagrodzeń opiekunom prawnym za sprawowanie opieki nad osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi bądź osobami niepełnoletnimi (w tym 68.097,09 zł stanowiły koszty wynagrodzenia dla opiekunów prawnych, natomiast 1.021,45 zł – koszty obsługi zadania);

b) realizację zadań własnych gminy **6.289.486,67 zł**, w tym:

- 2.432.987,83 zł – zasiłki stałe,
- 203.974,45 zł – opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe, dzieci nieubezpieczone do czasu rozpoczęcia realizacji obowiązku

szkolnego oraz osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w ramach projektu pn. „Centrum Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich” ,

- 2.215.143,97 zł – zasiłki okresowe,
- 598.531,00 zł – realizacja programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”,
- 39.758,90 zł – realizacja projektu „Wspieraj Seniora”,
- 793.257,26 zł - dofinansowanie do kosztów utrzymania Ośrodka,
- 5.833,26 zł – na dodatki do wynagrodzeń dla 3 asystentów rodziny z Programu „Asystent Rodziny na rok 2021”;

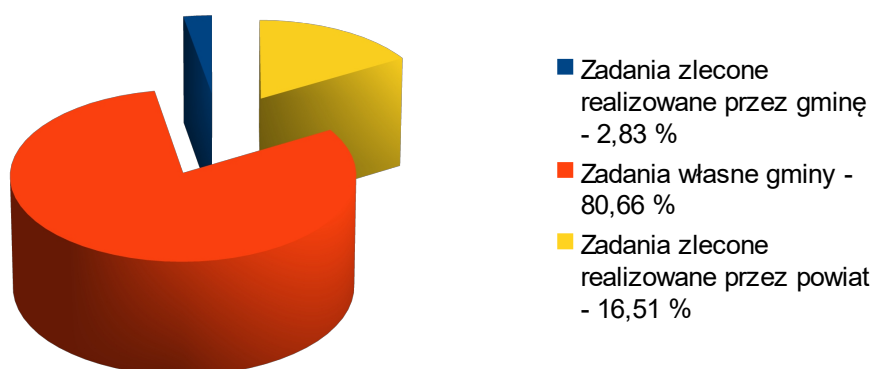
2) 1.287.292,18 zł na zadania powiatu, z tego na:

wykonanie zadań zleconych realizowanych przez powiat **1.287.292,18 zł:**

- 372.051,85 zł – działalność Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- 905.340,33 zł – wypłata świadczenia 500+ dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wraz z kosztami obsługi,
- 9.900,00 zł – realizacja programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Poniższy wykres przedstawia strukturę wydatkowania środków finansowych z budżetu państwa.

Wykres nr 3. Podział wydatków MOPS finansowanych z budżetu państwa w 2021 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Środki finansowe z **budżetu miasta** w wysokości **18.244.131,38 zł** były wydatkowane na zadania gminy i powiatu w następujący sposób:

1) 15.637.640,80 zł na zadania gminy, z tego:

- 1.141.684,38 zł – funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego (w tym 310.811,69 zł z funduszu przeciwalkoholowego),
- 3.975.690,06 zł - pokrycie odpłatności za pobyt mieszkańców Siemianowic Śląskich w domach pomocy społecznej po 1 stycznia 2004 r.,
- 1.779.706,88 zł - usługi opiekuńcze,
- 67.705,64 zł – działalność Centrum Usług Społecznych,
- 959.373,30 zł – zasiłki i pomoc w naturze,
- 7.663.814,80 zł – działalność ośrodka pomocy społecznej,
- 49.665,74 zł - wkład własny do projektów realizowanych ze środków UE, z tego:
 - 2.693,49 zł – „Inwestuj w siebie”,
 - 22.592,63 zł – „Rodzina razem”,
 - 24.379,62 zł – „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”.

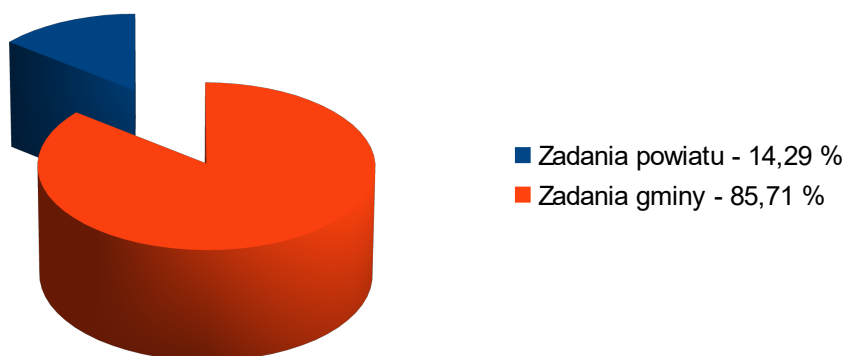
2) 2.606.490,58 zł na zadania powiatu, z tego:

- 2.318.530,02 zł - pomoc dla rodzin zastępczych, usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka, osób do pomocy przy sprawowaniu prac gospodarskich i opiece nad dziećmi oraz koordynatorów, diagnozę psychologiczno-pedagogiczną kandydatów na rodziny zastępcze, szkolenia podnoszące kwalifikacje rodzin zastępczych, transport dzieci do pieczy zastępczej oraz badania pod kątem obecności wirusa wywołującego chorobę COVID-19 u dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej;

- 184.415,74 zł - pomoc dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz osób, o których mowa w art.88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej;
- 16.341,70 zł - mieszkanie chronione;
- 83.985,46 zł - koszty obsługi z PFRON;
- 3.217,66 zł - działalność Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Na poniższym wykresie została przedstawiona struktura wydatkowania środków finansowych z budżetu miasta.

Wykres nr 4. Podział wydatków MOPS finansowanych z budżetu miasta w 2021 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W ramach realizacji projektów finansowanych ze środków UE, wydatkowano **kwotę 1.380.116,32 zł, pozyskaną z EFS, w tym:**

- projekt „Inwestuj w siebie” – 472.896,37 zł,
- projekt „Rodzina razem” – 322.258,35 zł,
- projekt „Nowe rozwiązania” – 74.977,56 zł,
- projekt „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich” – 509.984,04 zł.

4. RODZAJE ŚWIADCZEŃ, NALEŻĄCYCH DO ZADAŃ GMINY, REALIZOWANYCH W OPARCIU O USTAWĘ O POMOCY SPOŁECZNEJ

ZADANIA FINANSOWANE Z BUDŻETU PAŃSTWA (5.586.489,34 zł)

ZADANIA ZLECONE REALIZOWANE PRZEZ GMINĘ (wydatkowano 135.852,09 zł):

- 1) **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi** przyznano 6 osobom, świadczonych było 2.258,5 godziny, koszt 1 godziny usług wynosił 30 zł, ogólny koszt świadczonych usług wynosił **67.755,00 zł**;
- 2) **wynagrodzenie dla opiekunów prawnych** za sprawowanie opieki nad 20 osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi bądź osobami niepełnoletnimi wypłacono 18 osobom na kwotę **68.097,09 zł**, 240 świadczeń.

ZADANIA WŁASNE GMINY (wydatkowano 5.450.637,25 zł):

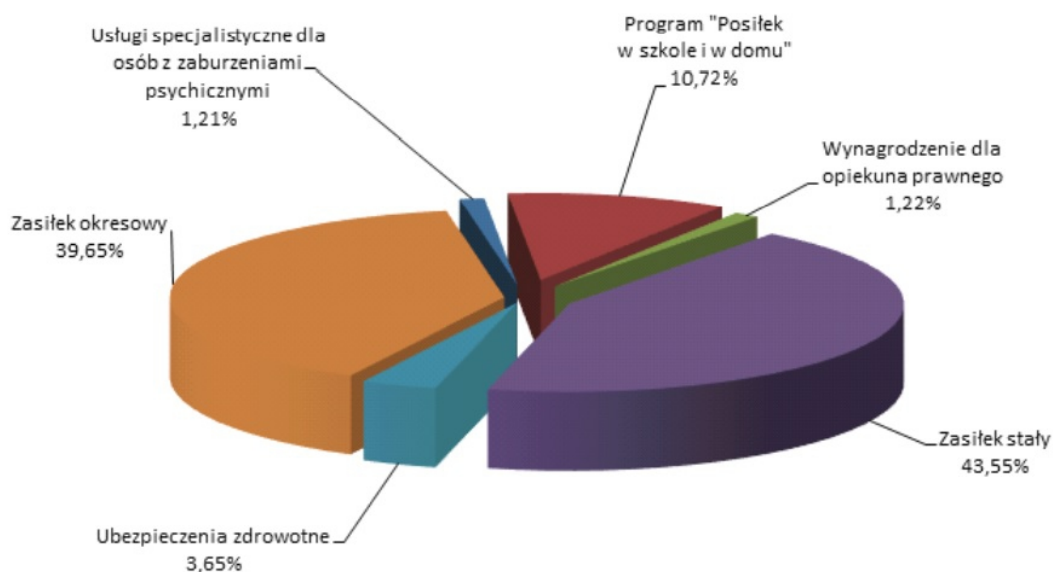
- 1) **zasiłek okresowy** - od maja 2004 r. pomoc w formie zasiłku okresowego jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, na realizację którego gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa, zgodnie z art. 147 ust.7 ustawy o pomocy społecznej. Zasiłki okresowe są przyznawane w minimalnej wysokości gwarantowanej przez w/w ustawę, tj. w przypadku osoby samotnie gospodarującej i rodziny – 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby/rodziny a dochodem tej osoby/rodziny; z tej formy pomocy skorzystało 859 środowisk, o łącznej liczbie osób w rodzinie 1.856, na kwotę **2.215.143,97 zł**, średnia miesięczna wysokość zasiłku wyniosła 347,20 zł;
- 2) **zasiłek celowy na zakup żywności lub posiłku i opłacenie gorącego posiłku** - w 2021 r. realizowany był program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu”, w ramach którego pomoc w formie posiłku albo zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności przyznawana była nieodpłatnie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kryterium dochodowego, o którym mowa odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej; od 14 lutego 2014 r., dzięki wejściu w życie uchwał Rady Miasta ww. pomoc przysługuje również nieodpłatnie osobom/rodzinom, których

dochód nie przekracza 150 % powyższego kryterium; zasiłek celowy na zakup żywności lub posiłku przyznano 1.005 środowiskom na kwotę **551.440,00 zł** (7.668 świadczeń), wysokość świadczenia na miesiąc dla jednej osoby wynosiła: 40,00 zł w okresie od stycznia do września, 120,00 zł w okresie od października do grudnia; opłacono również w ramach Programu gorący posiłek osobom bezdomnym w schroniskach na kwotę **47.091,00 zł**, liczba świadczeń: 4.772;

3) **zasiłek stały** przyznano 464 osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy (znaczny bądź umiarkowany stopień niepełnosprawności, I i II grupa inwalidzka), wydatkowano kwotę **2.432.987,83 zł**, średnia wysokość świadczenia wynosiła 525,82 zł;

4) **składki na ubezpieczenie zdrowotne** opłacono 391 osobom otrzymującym zasiłek stały, nie podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, 4 dzieciom, które nie rozpoczęły realizacji obowiązku szkolnego oraz 24 osobom objętym indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w ramach realizacji projektu „Centrum Integracji Społecznej”, średnia wysokość świadczenia wynosiła 49,14 zł, wydatkowano **203.974,45 zł**.

Wykres nr 5. Zadania gminy - struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa w 2021 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

ŚWIADCZENIA FINANSOWANE Z BUDŻETU MIASTA (6.726.723,23 zł):

ZADANIA WŁASNE GMINY:

1) zasiłki i pomoc w naturze – 959.373,30 zł:

- **107.533,58 zł** wydatkowano na opłacenie gorących posiłków w schroniskach, opłacono je 86 dorosłym osobom bezdomnym, 10.508 świadczeń, średnia wysokość świadczenia 10,23 zł;
- **41.018,62 zł** wydatkowano na śniadania i kolacje spożywane przez 19 osób bezdomnych w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, 8.204 świadczenia, średni koszt posiłku 5,00 zł (1 osoba dokonała częściowego zwrotu wydatków za przyznane śniadania i kolacje w wysokości 341,38 zł);
- **595.987,00 zł** przeznaczono na opłacenie schronienia, przyznano je 88 osobom, 16.903 świadczenia;
- **54.292,41 zł** przeznaczono na pomoc na zakup leków, 1.334 świadczenia dla 250 świadczeniobiorców;
- **38.502,69 zł** przeznaczono na zasiłki celowe specjalne przyznawane osobom, których dochód przekracza kryterium dochodowe, przyznano je 90 osobom, głównie na zakup leków; dofinansowanie do zakupu opatu w formie zasiłku celowego specjalnego otrzymało 50 najbardziej potrzebujących osób (po 400,00 zł);
- **33.400,00 zł** przeznaczono na zasiłki celowe na dofinansowanie zakupu opatu, pomoc przyznano 84 najbardziej potrzebującym środowiskom;
- **6.250,00 zł** – przeznaczono na pozostałe zasiłki celowe (m.in. na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, remont dachu, dojazd do sanatorium);
- **3.362,00 zł** – wydatkowano na zrefundowanie kosztów 1 pochówku;

- w związku ze stanem epidemii COVID-19 poniesiono wydatki w wysokości **18.165,00 zł**, z tego:
 - 11.493,00 zł za pobyt w schronisku na kwarantannie 28 osób bezdomnych (309 świadczeń);
 - 6.672,00 zł za całodienne wyżywienie dla 28 osób bezdomnych przebywających na kwarantannie w schronisku (1.695,00 zł za śniadania, 3.282,00 zł za gorące posiłki, 1.695,00 zł za kolacje);
- **60.862,00 zł** wydatkowano na zadania związane ze zorganizowaniem 27 pochówków na koszt gminy.

2) zasiłki celowe dla osób biorących udział w projekcie „Inwestuj w siebie” – 2.693,49 zł

3 osoby biorące aktywny udział w projekcie „Inwestuj w siebie” otrzymały zasiłki celowe służące zaspokojeniu różnych potrzeb (zakup opału, opłacenie wyżywienia w przedszkolu, zakup lodówki).

3) obiady dla dzieci uczęszczających do Placówki SD1 – 9.259,50 zł

Obiad dla dzieci młodszych kosztował 4,10 zł (wydatkowano łącznie 6.998,70 zł), natomiast dla dzieci starszych 4,80 zł (wydatkowano 2.260,80 zł).

4) usługi opiekuńcze – 1.779.706,88 zł

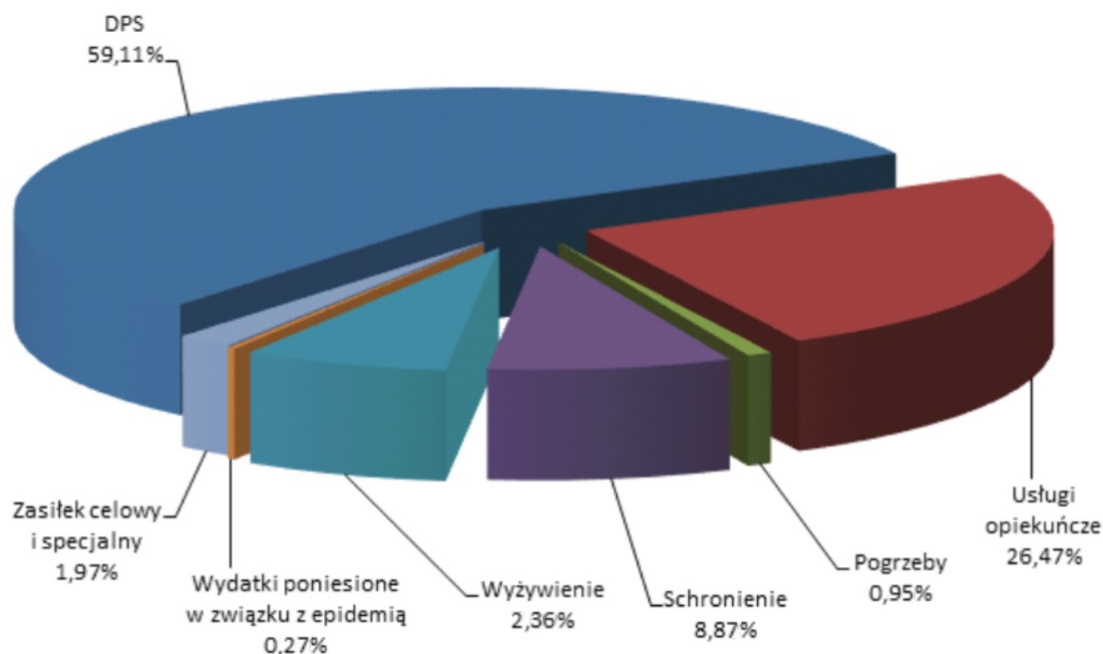
294 osobom przyznano pomoc w formie usług opiekuńczych, świadczonych było 81.788 godzin, koszt 1 godziny usług opiekuńczych podstawowych wynosił 21,76 zł.

5) domy pomocy społecznej – 3.975.690,06 zł

143 osobom został opłacony pobyt w domach pomocy społecznej, łącznie 1.418 świadczeń, średni miesięczny koszt, jaki ponosiła gmina za pobyt swojego mieszkańca w domu pomocy społecznej wynosił 2.803,73 zł.

Poniższy wykres obrazuje procentową strukturę wykorzystania przez MOPS środków finansowych pochodzących z budżetu miasta na realizację zadań własnych gminy.

Wykres nr 6. Zadania gminy - struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych z budżetu miasta w 2021 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W 2021 r. osoby, które nie były w stanie zapewnić sobie przynajmniej jednego gorącego posiłku dziennie, mogły korzystać z gorących posiłków wydawanych przez Śląskie Stowarzyszenie Charytatywne „Przystań”, które zostało wybrane w otwartym konkursie ofert na sporządzanie i wydawanie gorących posiłków wraz ze zorganizowaniem uroczystego śniadania wielkanocnego i kolacji wigilijnej dla podopiecznych MOPS. Średnio w ciągu miesiąca z gorących posiłków korzystało ok. 140 osób. Wydano łącznie 50.243 posiłki, w tym 148 śniadań wielkanocnych i 153 kolacje wigilijne. Ponadto w roku sprawozdawczym zostało zapewnione wyżywienie dla mieszkańców miasta objętych kwarantanną lub izolacją. Również w tym przypadku usługi były realizowane przez Śląskie Stowarzyszenie Charytatywne „Przystań”, w ramach umowy zawartej po rozstrzygnięciu otwartego konkursu ofert. Ze wsparcia skorzystało 290 osób, którym dowieziono 2.216 paczek żywnościowych zawierających gorący posiłek oraz produkty żywnościowe przeznaczone do przygotowania śniadania i kolacji. Powyższe zadania, które łącznie kosztowały 343.114,58 zł, były realizowane przez MOPS, jednak dysponentem środków finansowych był Urząd Miasta Siemianowice Śląskie.

Przyznanie świadczeń pomocy społecznej następowało w formie decyzji administracyjnych. W roku 2021 wydano 9.978 decyzji administracyjnych, w tym:

- 383 – zasiłki stałe;
- 2.027 – zasiłki celowe;
- 2.390 – zasiłki okresowe;
- 2.448 – zasiłki celowe na zakup żywności lub posiłku i opłacenie gorącego posiłku;
- 676 - opłacenie posiłków;
- 432 - prawo do świadczeń opieki zdrowotnej;
- 262 - opłacenie schronienia;
- 666 - usługi opiekuńcze;
- 27 – zorganizowanie pochówków;
- 14 – ośrodki wsparcia;
- 4 – mieszkanie chronione;
- 190 – domy pomocy społecznej;
- 459 – pozostałe decyzje i postanowienia, dotyczące m.in. podjęcia postępowania, zawieszenia postępowania, wznowienia postępowania, umorzenia postępowania, sprostowania oczywistej omyłki.

Poza decyzjami wydawanymi w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, wydano również 476 decyzji dotyczących prawa do świadczeń opieki zdrowotnej w oparciu o ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z tego 347 po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i 129 bez wywiadu. Koszt wydania decyzji został wyceniony na 58,00 zł, przeprowadzenia wywiadu na kwotę 162,00 zł, tak więc koszt wydania decyzji administracyjnych po przeprowadzeniu wywiadu wyniósł 76.340,00 zł (347 x 220,00 zł), a bez wywiadu środowiskowego 7.482,00 zł (129 x 58,00 zł), łączna kwota wydatków wyniosła 83.822,00 zł.

W roku sprawozdawczym sporządzono 202 zaświadczenia, w tym: 173 dla osób korzystających ze wsparcia MOPS, 29 dla osób nie korzystających z pomocy MOPS. Udzielono również 546 informacji dla instytucji.

Ponadto sporządzono 2.666 list wypłat: 1.830 dotyczyło przelewów bankowych, 650 - przekazów pocztowych, 186 – potrąceń.

5. USŁUGI SPOŁECZNE

5.1. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze to m.in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnacja, opieka higieniczna oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, są dostosowane specjalistyczne usługi opiekuńcze, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. Wsparcie udzielane w formie usług opiekuńczych umożliwia beneficjentom funkcjonowanie w środowisku zamieszkania, równocześnie ograniczając zapotrzebowanie na umieszczanie osób starszych i niepełnosprawnych w placówkach całodobowej opieki.

W 2021 r. pomoc w formie usług opiekuńczych przyznano 300 osobom.

W ramach zadań własnych gminy przyznano usługi opiekuńcze 294 osobom z 271 rodzin – zrealizowano 81.788 godzin (średnio 23 godziny na osobę miesięcznie) . Na realizację usług wydatkowano 1.779.706,88 zł, równocześnie osiągając dochód za odpłatne świadczenie usług w wysokości 372.004,01 zł (poziom odpłatności za usługi opiekuńcze na podstawie uchwały Rady Miasta Siemianowic Śląskich uzależniony jest od dochodów w gospodarstwie domowym; osoby/rodziny, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego określonego na podstawie ustawy o pomocy społecznej zwolnione są z odpłatności).

Realizując zadania zlecone gminy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczenie przyznano 6 osobom z 6 rodzin. Zrealizowano 2.258,5 godziny (średnio 31 godzin na osobę miesięcznie), łączny koszt wyniósł 67.755,00 zł, dochód z tytułu odpłatności za usługi wyniósł 8.750,35 zł.

W roku 2021 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych nieznacznie wzrosła w stosunku do roku poprzedniego (w 2020 roku 270 osób korzystało z usług opiekuńczych, 4 osoby korzystały ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

5.2. Ośrodki wsparcia

Oprócz usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania niepełnosprawni mieszkańcy Siemianowic Śląskich korzystali z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ośrodkach wsparcia w miastach ościennych. W 2021 roku z pomocy dziennych domów pomocy w Chorzowie i Katowicach skorzystało 7 osób, natomiast ze wsparcia środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Chorzowie, Czeladzi i Katowicach skorzystało 16 osób.

5.3. Mieszkanie chronione treningowe

W grudniu 2021 r. mieszkanie chronione treningowe przyjęło pierwszych mieszkańców. Jest przeznaczone dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu. Działalność mieszkania obejmuje zapewnienie usług bytowych oraz nauki, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną. Celem jest umożliwienie mieszkańcom prowadzenia samodzielnego życia. Prowadzenie mieszkania zostało w drodze konkursu zlecone Towarzystwu Pomocy im. Św. Brata Alberta. W 2021 r. pomoc w mieszkaniu chronionym treningowym otrzymały 4 osoby.

5.4. Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dla Dzieci

W strukturze organizacyjnej MOPS funkcjonuje Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dla Dzieci, w skład którego wchodzi:

- 1) Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci (Placówka SD1) przy ul. Śniadeckiego 13;
- 2) Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci (Placówka SD2) przy ul. Matejki 4.

Wyżej wymienione Placówki wspierają rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, które na co dzień funkcjonują w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej, wychowawczej, emocjonalnej, ekonomicznej i społecznej. Pomoc i wsparcie realizowane są w szczególności poprzez działania wychowawcze, opiekuńcze oraz edukacyjne. Pracownicy Placówek współpracują z rodzicami i opiekunami

podopiecznych, jak również z placówkami oświatowymi czy podmiotami leczniczymi. Wszelkie działania pomocowe skierowane są do:

- dzieci w wieku przedszkolnym (od 3 do 5 roku życia, przy czym - w uzasadnionych przypadkach - po uprzedniej ocenie umiejętności samoobsługowych pomocą może zostać objęte dziecko 2,5 letnie);
- dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (od 6 do 16 roku życia).

Placówki świadczą swoje usługi w dni robocze, od poniedziałku do piątku. Pobyt dzieci w wieku od 2,5 do 5 lat w Placówkach realizowany jest w godzinach od 7.30 do 13.00, a pobyt dzieci w wieku od 6 do 16 lat - w godzinach od 13.00 do 18.00.

W 2021 roku zajęcia dla dzieci w Placówkach prowadzone były przez kadrę obejmującą wychowawców, psychologów, pedagogów, logopedę oraz pracownika socjalnego.

W związku z trwającą epidemią COVID - 19 zajęcia w formie stacjonarnej były zawieszone w okresie od 04.11.2020 roku do 15.02.2021 roku oraz od 22.03.2021 roku do 09.04.2021 roku. W pozostałym czasie zajęcia stacjonarne prowadzone były zgodnie z obowiązującym w danym okresie reżimem sanitarnym oraz z opracowanymi dla Placówek procedurami bezpieczeństwa.

W okresie, w którym zajęcia w formie stacjonarnej nie mogły być realizowane, kadra merytoryczna pozostawała w stałym kontakcie telefonicznym z rodzinami podopiecznych oraz wychowawcami w szkołach. Przygotowywano materiały informacyjne, edukacyjne i psychoedukacyjne dla rodziców i opiekunów, które publikowane były na specjalnie stworzonej platformie kontaktowej w postaci zamkniętej grupy na portalu społecznościowym. Dla podopiecznych w wieku przedszkolnym przygotowywano odpowiednie zestawy kart pracy do wykonania z pomocą rodziców w domu, natomiast dzieciom w wieku szkolnym stworzono możliwość kontaktu z wychowawcami poprzez dostępne formy komunikacji na odległość, m.in. aplikację Meet, Teams. Świadczona była przede wszystkim pomoc w nauce szkolnej i odrabianiu lekcji oraz w rozwiązywaniu bieżących problemów dzieci. Ogłoszono m. in. konkurs walentynkowy, a także 2 konkursy plastyczne służące aktywizacji dzieci i rodziców, w ramach których dzieci miały wykonać maski karnawałowe oraz ozdoby wielkanocne. Działania te przyniosły pozytywne rezultaty w roku 2020, więc były kontynuowane w roku 2021.

W roku 2021 zatrudnieni w Placówkach psycholodzy pozostawali do dyspozycji rodziców podopiecznych, jak również samych podopiecznych. Rodzice i opiekunowie mieli możliwość kontaktowania się z psychologiem we wszelkich kwestiach, które chcieli przedyskutować – najczęściej były to zagadnienia wychowawcze. Dzieci miały możliwość indywidualnego kontaktu ze specjalistą oraz udziału w grupowych formach pracy. Psycholodzy na bieżąco wymieniali i konsultowali swoje płynące z obserwacji spostrzeżenia z wychowawcami poszczególnych podopiecznych, brali udział w tworzeniu adekwatnych planów pracy indywidualnej i grupowej, a także uczestniczyli w pracy zespołów dokonujących oceny aktualnej sytuacji dziecka w rodzinie.

Zatrudniony w Placówce SD1 pedagog wspierał pracę wychowawczą z dziećmi poprzez prowadzenie: zajęć korekcyjno – kompensacyjnych i wyrównawczych, zajęć socjoterapeutycznych, rozmów oraz indywidualnych zajęć z wychowankami w zakresie umiejętności poprawnego wywiązywania się z obowiązku szkolnego, radzenia sobie z agresją w sytuacjach trudnych, kształtowania i rozwijania umiejętności interpersonalnych, prawidłowej postawy moralnej czy kształtowania poprawnych relacji z rówieśnikami. Wspierał także wychowawców w udzielaniu pomocy pedagogicznej, poprzez współpracę przy tworzeniu diagnoz oraz indywidualnych planów pracy z dzieckiem.

Pracownik socjalny w roku sprawozdawczym współpracował z rodzicami i opiekunami w zakresie rozwijania kompetencji wychowawczych. Działania, które realizował w trakcie spotkań z rodzicami i opiekunami (w tym spotkań indywidualnych) oraz wizyt w środowiskach i domach podopiecznych, były wspierane przez innych pracowników Placówek.

Realizując swoje zadania Placówki współpracują na co dzień z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi i firmami, do których należą m.in. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Siemianowicach Śląskich, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Siemianowicach Śląskich, placówki służby zdrowia, Sąd Rodzinny, Komenda Miejska Policji w Siemianowicach Śląskich.

W roku 2021 ze wsparcia Placówek skorzystało łącznie 98 dzieci, z tego:

1) w Placówce SD1 - 51 podopiecznych z 35 rodzin mieszkających przede wszystkim w centrum Siemianowic Śląskich, dzielnicach „Hugo” i „Nowy Świat”, a także

w Michałkowicach. Usługi świadczone dla dzieci w wieku od 2,5 do 14 lat. Dzieci uczęszczali do siemianowickich szkół podstawowych nr 3, 5, 6, 11, 13;

2) w Placówce SD2 - 47 dzieci z 25 rodzin mieszkających przede wszystkim w centrum Siemianowic Śląskich, dzielnicy „Hugo”, na osiedlach „Tuwim” i „Chemic” oraz w Michałkowicach. Wiek dzieci zawierał się w zakresie od 3 do 15 lat. Podopieczni uczęszczali do siemianowickich szkół podstawowych nr 3, 6, 11, 13, 20, Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego i Publicznej Szkoły Podstawowej w Siemianowicach Śląskich.

Obie Placówki świadczyły dla dzieci usługi w formie wyżywienia. W Placówce SD1 dzieci w wieku od 2,5 do 5 lat korzystały z posiłków w formie śniadań i obiadów, a dzieci starsze w dni szkolne otrzymywały kolację. Natomiast w dni robocze wolne od nauki szkolnej podopieczni korzystali z pomocy w formie obiadów oraz kolacji. W Placówce SD2 dzieci młodsze otrzymywały śniadania, natomiast dzieci starsze w roku szkolnym korzystały z podwieczorków.

W 2021 roku Placówki realizowały następujące działania skierowane do dzieci:

- zajęcia kształtujące umiejętność prawidłowej realizacji obowiązku szkolnego;
- cotygodniowe zajęcia prowadzone w koedukacyjnych grupach wiekowych dla dzieci w wieku szkolnym oraz codzienne spotkania w grupach, mające na celu m.in. integrację grupy oraz profilaktykę;
- zajęcia plastyczne i praktyczno – techniczne;
- zajęcia muzyczne;
- zajęcia sportowe;
- zajęcia kulinarne;
- zajęcia ekologiczne;
- zajęcia artystyczno – teatralne;
- zajęcia kształtujące i utrwalające poprawne nawyki higieniczne u dzieci, promujące zdrowy tryb życia;
- bieżące monitorowanie sytuacji szkolnej, socjalnej i bytowej podopiecznych;
- imprezy okolicznościowe, wycieczki, wyjścia, spacer:
 - dla grupy dzieci w wieku przedszkolnym (Placówka SD1) – m.in. zajęcia z okazji Dnia Matki, Dnia Dziecka, Dnia Ojca, Dnia Drzewa, Dnia Kundelka, Dnia Dyni, Dnia Postaci z Bajek, Dnia Zdrowego Śniadania, Dnia Pluszowego Misia, Dnia

Górnika, Dnia Mleka, Mikołaja; warsztaty edukacyjne „Kolory vs Chemiczne Potwory”, festyn na pożegnanie lata „Hawajskie lato”, wycieczka rodzinna do Parku Miniatur „Świat Marzeń” w Inwałdzie, wycieczka do gospodarstwa edukacyjnego „Ranczo” w Proboszczowicach, spacer na Rynek Miejski, wyjścia do Parku Miejskiego, do Parku „Hutnik”, do Parku „Pszczelnik”, zabawy ruchowe w kompleksie sportowym „Sporcik”;

- dla grupy dzieci w wieku szkolnym (Placówka SD1) – m. in. konkursy „Aktywne wakacje”, „Sportowiec miesiąca”, „Wakacyjna Spartakiada”, warsztaty edukacyjne „W mikroświecie, czyli słów kilka o bakteriach, wirusach i innych zarazkach”, Dzień Dziecka, gra placówkowa „Strasznik Games”, spotkanie z Mikołajem, wycieczka do Krakowa - zwiedzanie Podziemi Rynku, warsztaty „Legendy krakowskie”, wyjazd na ściankę wspinaczkową, wyjazd do Teatru Rozrywki w Chorzowie, wyjazd do Cinema City Punkt 44 w Katowicach, wyjazd do Aquaparku „Nemo” w Dąbrowie Górniczej, wyjazd do Disco Wrotki w Katowicach, wyjazd do Ninja Parku Atrakcji w Sosnowcu, wyjazd do Śląskiego Parku Rozrywki „Legendia” oraz zwiedzanie Stadionu Śląskiego w Chorzowie, wyjście do Bażantarni, spacer do Parku Miejskiego, Parku „Pszczelnik”, Parku „Hutnik”, wyjścia rekreacyjne na „Rzęsę”, boisko wielofunkcyjne „Sporcik” oraz place zabaw;
- dla grupy dzieci w wieku przedszkolnym (Placówka SD2) – m.in. zajęcia z okazji Dnia Kobiet, Pierwszego Dnia Wiosny, Dnia Ziemi, Dnia Matki, Dnia Chłopaka, Dnia Morza, Dnia Pluszowego Misia; wyjścia do kina Cinema City w Katowicach, wycieczka do Leśnego Parku Niespodzianek w Ustroniu, spacer na Rynek Miejski, do Parku Miejskiego, do Parku „Hutnik” oraz Parku „Górnik”, spacer na Rzęsę, spotkania przy grillu na świetlicowym placu zabaw, bal przebierańców z okazji Dnia Dyni, piknik „Hawajskie lato”, spotkanie z Mikołajem, spotkanie świąteczne;
- dla grupy dzieci w wieku szkolnym (Placówka SD2) – m.in. zajęcia z okazji Dnia Kobiet, Pierwszego Dnia Wiosny, Dnia Ziemi, Dnia Matki, Dnia Ojca, Dnia Chłopaka, Dnia Flag; wyjścia oraz wycieczki rowerowe do Parku „Hutnik”, nad staw Rzęsa, do Parku Miejskiego, wyjścia na rolki na Rynek Miejski, wyjścia na boisko

Pszczelnik, do Młodzieżowego Domu Kultury „Jordan” - m. in. na Plac Wodny, wyjścia na Basen Miejski oraz na basen w KS „Michał”, wyjazd do McDonald 's w Katowicach, wycieczka do Kina Cinema City w Katowicach, wycieczka do „Leśnego Parku Niespodzianek” w Ustroniu oraz do Aquaparku „Aquadrom” w Rudzie Śląskiej, bal przebierańców z okazji Halloween, piknik „Hawajskie lato”, spotkanie z Mikołajem, spotkanie świąteczne.

W roku 2021 zorganizowano dwa spotkania integracyjne z rodzicami. W lipcu była to wycieczka rodzinna podopiecznych i rodziców z Placówki SD1 do Parku Miniatur „Świat Marzeń” w Inwałdzie, a we wrześniu festyn rodzinny z okazji pożegnania lata „Hawajskie Lato”, który organizowano wspólnie z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi z Siemianowic Śląskich. Zostało również zorganizowane spotkanie z Mikołajem. Kontynuowana była tradycja obchodzenia urodzin każdego dziecka uczęszczającego do Placówek.

Dzięki systematycznej pracy z podopiecznymi i ich rodzinami, szkołami oraz innymi instytucjami udało się częściowo zniwelować zaniedbania w sferze socjalno-bytowej i wychowawczej u dzieci poprzez:

- poprawę ich codziennego funkcjonowania w społeczeństwie;
- zmniejszenie prawdopodobieństwa sięgnięcia przez dzieci po alkohol i narkotyki;
- efektywniejsze radzenie sobie ze stresem i problemami dnia codziennego;
- odkrywanie swoich zainteresowań, hobby, mocnych stron i potencjału;
- wzmocnienie poczucia własnej wartości;
- nabycie umiejętności nawiązywania i utrzymywania bliskich relacji z innymi ludźmi;
- rozwinięcie umiejętności komunikacyjnych (w tym konstruktywnego wyrażania swoich emocji, uczuć i potrzeb);
- efektywniejsze funkcjonowanie w grupie rówieśników;
- poprawę wyników w nauce;
- nabycie chęci i umiejętności konstruktywnego spędzania czasu wolnego;
- częściową poprawę w zakresie poprawnego wypełniania przez rodziców ich ról.

W 2021 roku na bieżąco dokonywano wszelkich przeglądów, audytów i remontów w obu Placówkach.

Placówka SD1 została doposażona w meble ogrodowe, grill ogrodowy, artykuły plastyczne, literaturę fachową do wykorzystania w pracy z dziećmi oraz sufitowy uchwyt na rzutnik multimedialny. Wykonano remont schodów wejściowych do Placówki - położono nowe płytki.

Do Placówki SD2 zakupiono regały metalowe, dzięki czemu w jednym z pomieszczeń powstał magazyn sportowy. Placówka została doposażona w nowe zabawki, edukacyjne programy multimedialne, a także materiały plastyczne oraz maszynę do szycia wraz z akcesoriami krawieckimi. Na bieżąco dokonywano zakupów płynów do dezynfekcji, maseczek i rękawiczek.

W sierpniu 2021 roku zakończono realizowany w Placówce SD1 od 2019 roku projekt pn. „Rodzina razem”, który został scharakteryzowany w punkcie 9.4 Sprawozdania. W Placówce SD2 kontynuowano realizację projektu pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”, który jest scharakteryzowany w punkcie 9.1 Sprawozdania.

Na stronie internetowej MOPS (<http://www.mops.siemianowice.pl/wp/>) w zakładce „Specjalistyczna Placówka – SD1 - Aktualności” oraz „Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci – SD2 – Aktualności” regularnie ukazują się relacje z zajęć odbywających się w Placówce SD1 oraz Placówce SD2 w poszczególnych miesiącach roku.

5.5. Centrum Usług Społecznych

Centrum Usług Społecznych (CUS) jest komórką organizacyjną MOPS z siedzibą przy ul. Okrężnej 19. Jest czynne w dni powszednie w godzinach urzędowania MOPS, tj. w poniedziałki od 7:00 do 16:00, we wtorki, środy i czwartki od 7:00 do 15:00, w piątki od 7:00 do 14:00, przy czym asystenci rodziny wykonują swoje obowiązki służbowe w godzinach od 7:00 do 15:00.

Działalność CUS jest skierowana do osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym, w szczególności do osób mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, osób niepełnosprawnych, seniorów w ramach Klubu Seniora. W roku sprawozdawczym na terenie CUS raz w tygodniu odbywały się zajęcia plastyczne (technika decoupage) dla seniorów i osób niepełnosprawnych. W czerwcu 2021 roku w ramach współpracy z Centrum Usług Społecznych w Katowicach, na terenie katowickiej placówki zostały zorganizowane

wspólne zajęcia zapoznające z techniką decoupage. Wzięli w nich udział seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnością korzystające z usług CUS w Siemianowicach Śląskich oraz CUS w Katowicach.

W roku sprawozdawczym w CUS była kontynuowana realizacja projektu pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”, który jest scharakteryzowany w punkcie 9.1 Sprawozdania. Wsparcie w ramach powyższego projektu w CUS jest skierowane do:

- 40 osób mających problemy opiekuńczo-wychowawcze lub w prowadzeniu gospodarstwa domowego, korzystających z pomocy społecznej;
- 20 osób z niepełnosprawnością, przy szczególnym uwzględnieniu osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z niepełnosprawnością sprzężoną, zaburzeniami psychicznymi (w dalszej kolejności wsparcie będzie kierowane również do osób legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu lekkim);
- 10 seniorów w wieku 60+, będących osobami niesamodzielnymi.

Do udziału w projekcie są rekrutowane osoby, które dotychczas nie korzystały z żadnych form wsparcia realizowanych w ramach CUS. Powyższe założenie ma służyć rozszerzeniu dostępności do usług społecznych wysokiej jakości w środowisku osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym.

W 2021 roku w toku realizacji projektu w CUS wsparciem objęto łącznie 74 środowiska, w tym: 48 rodzin przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze lub w prowadzeniu gospodarstwa domowego, 16 osób niepełnosprawnych, 10 seniorów. W porównaniu z rokiem 2020 nastąpiło wyraźne zwiększenie liczby środowisk objętych działaniami w ramach projektu (37 środowisk w roku 2020 - 74 środowiska w roku 2021).

Niezależnie od projektu pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”, w 2021 roku w CUS były kontynuowane usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością. Opieką asystenta osoby niepełnosprawnej zostało objętych 6 osób. Do głównych zadań asystenta osoby niepełnosprawnej należały:

- usługi towarzyszące, m.in. rozmowy wspierające, wsparcie w realizacji pasji, hobby i zainteresowań;

- usługi komunikacyjno-transportowe, m.in. pomoc w przemieszczaniu się pieszo oraz z wykorzystaniem środków transportu publicznego;
- usługi rehabilitacyjno-zdrowotne, m.in. asysta podczas wizyt lekarskich i rehabilitacji, pomoc w planowaniu wizyt lekarskich;
- usługi doradcze, m.in. pomoc w pisaniu i interpretowaniu pism, wypełnianie druków urzędowych, współdziałanie z pracownikiem socjalnym oraz innymi specjalistami;
- asysta domowa, m.in. pomoc w wykonywaniu czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Usługa asystencka była świadczona w sposób zindywidualizowany, uwzględniający rodzaj i stopień niepełnosprawności, wiek oraz indywidualne potrzeby osoby z niepełnosprawnością.

6. POMOC INSTYTUCJONALNA

Jednym z zadań MOPS jest kierowanie i umieszczanie osób w domach pomocy społecznej (DPS). DPS zapewnia całodobową opiekę oraz zaspokaja niezbędne potrzeby bytowe, społeczne, edukacyjne i religijne. Osoba wymagająca całodobowej opieki może ubiegać się o skierowanie do DPS w przypadku, gdy pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania jest niewystarczająca a rodzina nie ma możliwości zapewnienia opieki całodobowej.

W 2021 roku do DPS skierowano 24 osoby (12 kobiet, 12 mężczyzn), wobec 21 osób skierowanych w 2020 roku. Natomiast na przestrzeni roku sprawozdawczego na umieszczenie w DPS oczekiwało łącznie 45 osób (w 2020 r. - 52 osoby). Spośród osób oczekujących na wolne miejsce, we właściwych DPS w ciągu 2021 r. zostały umieszczone 24 osoby (12 kobiet i 12 mężczyzn), wobec 17 osób umieszczonych w roku 2020. Na dzień 31.12.2021 r. na miejsce w DPS oczekiwały 22 osoby (rok wcześniej liczba osób oczekujących wynosiła 23).

Poniższa tabela przedstawia strukturę osób oczekujących na umieszczenie oraz umieszczonych w poszczególnych typach DPS.

Tabela nr 4. Osoby umieszczone i oczekujące na umieszczenie w DPS w 2021 r., według typów DPS.

Typy DPS	Liczba osób:				
	skierowanych do DPS w 2021 r.	oczekujących na umieszczenie w DPS (narastająco)	umieszczonych w DPS w 2021 r.	przebywających w DPS w 2021 r.	oczekujących na umieszczenie w DPS (stan na 31.12. 2021 r.)
dla osób w podeszłym wieku	8	12	10	24	4
dla osób przewlekle somatycznie chorych	6	9	5	25	4

dla osób przewlekłe psychiczne chorych	4	11	5	58	5
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	5	9	2	15	7
dla osób niepełnosprawnych fizycznie	1	4	2	19	2
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0	2	0
Razem	24	45	24	143	22

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W 2021 r. MOPS opłacał pobyt w DPS dla 143 osób. Na dzień 31.12.2021 roku w DPS przebywało 121 osób. Łączny koszt poniesiony przez gminę to kwota 3.975.690,06 zł. Zapłacono za 1.418 osobodni. Średni miesięczny koszt, który poniosła gmina za pobyt 1 osoby w DPS wynosił 2.803,73 zł. Przeciętnie 1 osoba przebywała w DPS około 11 miesięcy.

Poniższa tabela obrazuje zmiany kosztów pobytu w DPS w ostatnich latach.

Tabela nr 5. Odpłatność gminy Siemianowice Śląskie za pobyt mieszkańców w DPS.

Rok	Liczba mieszkańców przebywających w DPS w ciągu roku	Całkowita kwota, którą miasto zapłaciło za pobyt mieszkańców w DPS (w zł)	Średni miesięczny koszt ponoszony przez gminę za pobyt 1 osoby w DPS (w zł)
2017	144	3.487.430,86	2.353,19
2018	133	3.500.805,23	2.467,09
2019	139	3.645.431,10	2.549,25
2020	138	3.959.816,56	2.632,86
2021	143	3.975.690,06	2.803,73

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Członkowie rodzin osób umieszczanych w DPS są zobowiązani na mocy ustawy o pomocy społecznej do partycypacji w kosztach utrzymania mieszkańca w DPS. Łączna kwota wpłat uiszczonych przez członków rodzin osób przebywających w DPS na częściowe pokrycie kosztów ich pobytu wyniosła w 2021 r. 86.275,05 zł.

W Siemianowicach Śląskich funkcjonują dwa DPS, które przyjmują mieszkańców miasta, jak również osoby spoza niego. W 2021 r. w DPS dla osób przewlekłe psychicznie chorych przy ul. Św. Barbary 5 umieszczono 18 osób (w tym 3 mieszkańców Siemianowic Śląskich). Na przestrzeni całego roku ze wsparcia tej placówki skorzystało 100 osób (90 miejsc). W DPS dla dorosłych kobiet niepełnosprawnych intelektualnie przy ul. Maciejkowickiej 8 umieszczono 6 osób (w tym 1 mieszkankę Siemianowic Śląskich). Na przestrzeni całego roku ze wsparcia tego DPS skorzystało 48 osób (44 miejsca).

7. POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ PODOPIECZNYCH MOPS

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do osób i rodzin, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, są skierowane świadczenia przyznawane w ramach pomocy społecznej.

Prawo do świadczeń pomocy społecznej w 2021 r. przysługiwało osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekraczał kwoty 701 zł oraz osobom w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekraczał kwoty 528 zł.

W poniższej tabeli zostały wymienione przyczyny przyznania pomocy, w kolejności częstotliwości ich występowania.

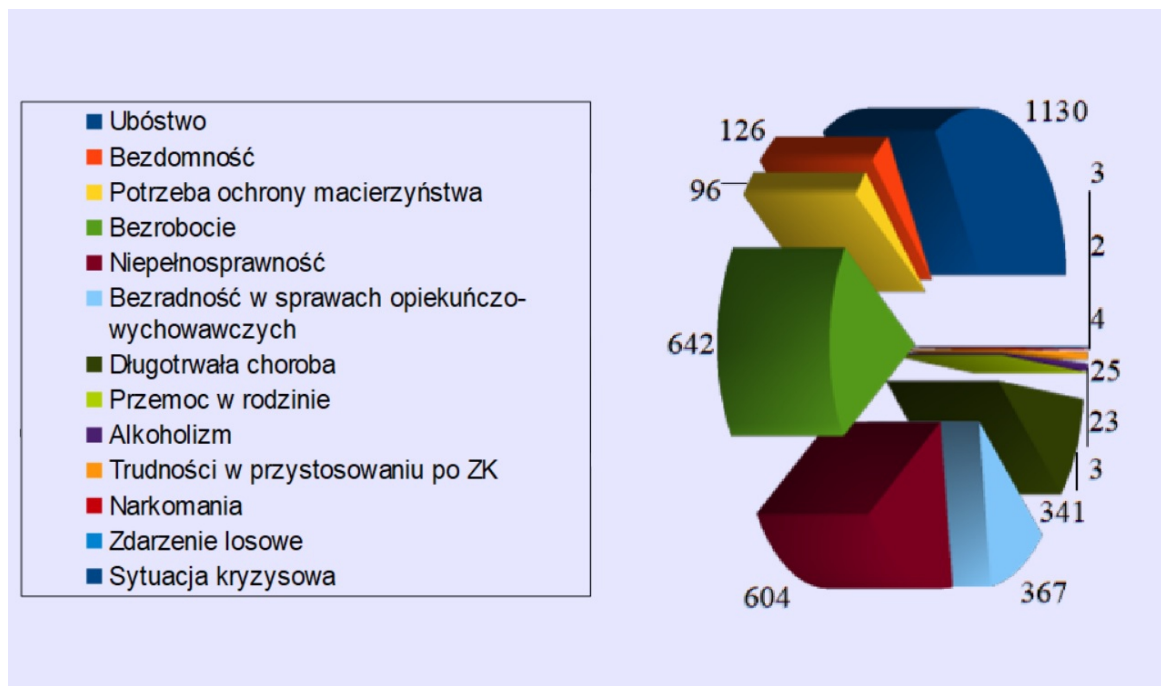
Tabela nr 6. Powody przyznania pomocy MOPS w 2021 roku.

	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Ubóstwo	1130	2049
2	Bezrobocie	642	1367
3	Niepełnosprawność	604	893
4	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem	367	1027
	w tym:		
	rodziny niepełne	66	200
	rodziny wielodzietne	30	161
5	Długotrwała lub ciężka choroba	341	453
6	Bezdomność	126	127
7	Potrzeba ochrony macierzyństwa	96	468
	w tym wielodzietność	56	322
8	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	25	28
9	Alkoholizm	23	29

10	Narkomania	4	4
11	Przemoc w rodzinie	3	8
12	Sytuacja kryzysowa	3	8
13	Zdarzenie losowe	2	8
14	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
15	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
16	Sieroctwo	0	0
17	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0

Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

Wykres nr 7. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc MOPS w 2021 r. wg poszczególnych powodów przyznania wsparcia.

Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

Ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – to główne przyczyny ubiegania się o pomoc. W roku 2021 sytuacja w tym zakresie była podobna,

jak w poprzednich latach. Wśród powodów udzielanej pomocy istotne miejsce zajmuje bezdomność.

Poniższa tabela zawiera informacje dotyczące osób bezdomnych.

Tabela nr 7. Osoby bezdomne w latach 2017-2021.

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Ogólna liczba osób bezdomnych	132	127	111	120	126
Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z pomocy w formie schronienia	101	85	63	74	88

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Na podstawie zawartych umów, w 2021 r. MOPS kierował bezdomnych do schroniska prowadzonego przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Siemianowickie, zlokalizowanego w Siemianowicach Śląskich, schroniska Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego w Dąbrowie Górniczej oraz schroniska prowadzonego przez Fundację „Zacisze Grażyny” w miejscowości Niewiesz.

Osoby bezdomne, które ze względu na wiek, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność wymagały szczególnego wsparcia, korzystały z usług opiekuńczych i całodziennego wyżywienia w schronisku Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego.

Ze względu na epidemię COVID-19, zostały stworzone odpowiednie warunki pobytu w schroniskach dla osób bezdomnych objętych kwarantanną/izolacją (przede wszystkim specjalne pomieszczenie izolacyjne oraz całodzienné wyżywienie obejmujące śniadanie, gorący posiłek i kolację).

Poza udzielaniem pomocy w formie schronienia, MOPS wspierał osoby bezdomne poprzez zapewnienie posiłku, pomocy finansowej oraz pracy socjalnej.

8. PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

8.1. Praca socjalna

Praca socjalna jest profesjonalną działalnością pracowników socjalnych polegającą na udzielaniu jednostkom, grupom lub społecznościom pomocy we wzboganiu lub odbudowywaniu ich zdolności do społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Stanowi zespół umiejętnie zaplanowanych i powiązanych ze sobą działań. Praca socjalna spełnia szereg istotnych funkcji, m.in.:

- edukacyjną, ponieważ uczy samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów;
- profilaktyczną w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu;
- ratowniczą, gdyż jest mechanizmem ratującym jednostki i rodziny w sytuacjach kryzysowych;
- partycypacyjną, czyli angażującą środowiska do współdziałania i budującą lokalne powiązania, koalicje na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

W ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej praca socjalna została zdefiniowana jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Główne metody pracy socjalnej to praca z indywidualnym przypadkiem, praca socjalna z grupą oraz animowanie środowiska lokalnego. Podstawową metodą pracy socjalnej stosowaną w pomocy społecznej była i nadal jest praca z indywidualnym przypadkiem. Obszarem jej zastosowania jest każde środowisko, z którym pracownik ma kontakt. Do pracy z indywidualnym przypadkiem włącza się pracę z rodziną, polegającą na pomocy w rozwiązywaniu życiowych problemów poprzez bezpośrednie oddziaływanie na klienta i jego najbliższych.

W roku sprawozdawczym, w ramach współpracy MOPS z Centrum Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich, pracownicy socjalni motywowali i kierowali podopiecznych do udziału w projekcie pn. „PROGRES w Siemianowickim Centrum Integracji”.

Narzędziem najczęściej stosowanym w pracy socjalnej jest wywiad środowiskowy. Służy rozeznaniu sytuacji osobistej, rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej i dochodowej.

Jest przeprowadzany w celu udzielenia pomocy osobom i rodzinom. W 2021 roku przeprowadzono 3.756 rodzinnych wywiadów środowiskowych, w tym: 543 wywiady środowiskowe cz. I, 2.969 wywiadów cz. IV (tzw. aktualizacje), 2 wywiady cz. VII, 152 wywiady u osób zobowiązanych do alimentacji, a także 90 wywiadów cz. VIII i IX na zlecenie UM. UM zlecał przeprowadzenie wywiadów w celu potwierdzenia sprawowania opieki przez osoby ubiegające się albo pobierające świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy lub świadczenie wychowawcze. Przeprowadzenie wywiadów było zlecane także w sytuacji wystąpienia wątpliwości odnośnie tego, czy świadczenie wychowawcze jest wydatkowane zgodnie z celem i czy nie jest marnotrawione.

Ponadto pracownicy socjalni sporządzali na potrzeby Sądu Rejonowego opinie i informacje dotyczące m.in. funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz osób częściowo lub całkowicie ubezwłasnowolnionych. Sporządzali także informacje i protokoły dla innych ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, głównie na temat sytuacji rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej poza Siemianowicami Śląskimi.

Pracownik socjalny MOPS przeprowadzał dla ośrodków pomocy społecznej z całego kraju wywiady środowiskowe w Centrum Leczenia Oparzeń w Siemianowicach Śląskich (CLO). Wywiady dotyczyły głównie objęcia pacjentów CLO prawem do świadczeń opieki zdrowotnej, a także umieszczenia ich w schronisku dla osób bezdomnych.

W ramach prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” pracownicy socjalni uczestniczyli w spotkaniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Sąd ustanawia pracowników MOPS, głównie pracowników socjalnych, opiekunami prawnymi osób całkowicie ubezwłasnowolnionych oraz kuratorami osób częściowo ubezwłasnowolnionych, w sytuacji gdy te osoby nie mają rodziny czy innych bliskich osób, które mogłyby i chciałyby sprawować nad nimi opiekę lub kuratelę. W roku sprawozdawczym 2 pracowników socjalnych sprawowało opiekę nad 4 osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi, natomiast 3 pracowników pełniło funkcję kuratorów dla 4 osób częściowo ubezwłasnowolnionych.

8.2. Poradnictwo specjalistyczne

Na podstawie m.in. art. 46 ustawy o pomocy społecznej poradnictwo jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo specjalistyczne świadczone przez MOPS obejmuje przede wszystkim poradnictwo prawne i psychologiczne.

8.2.1. Poradnictwo prawne

Poradnictwo prawne polega na udzielaniu informacji o obowiązujących przepisach dotyczących m.in. zabezpieczenia społecznego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, ochrony praw lokatorów. Obejmuje porady ustne oraz pomoc w formie pisanie pozwów i pism do sądów, urzędów i innych instytucji, w sprawach ważnych dla osób ubiegających się o wsparcie.

Ogółem w 2021 roku z poradnictwa skorzystały 162 osoby, którym udzielono 190 porad, z których 96 obejmowało przygotowanie różnego rodzaju pism. Wśród zagadnień, których dotyczyły porady, były sprawy rodzinno-opiekuńcze, rozwody, separacje małżeństwa, sprawy alimentacyjne, ustalenie ojcostwa, sprawy mieszkaniowe, świadczenia z ubezpieczenia społecznego, sprawy spadkowe, kwestie związane z sytuacją osób pozbawionych wolności itd. W związku ze skomplikowaną sytuacją rodzinną, bytową i zawodową osób korzystających z porad (głównie klientów pomocy społecznej), sprawy nierzadko były wielowątkowe. Dla osób otrzymujących porady, stanowiły one realną i konkretną pomoc w rozwiązywaniu trudnych problemów osobistych oraz rodzinnych.

8.2.2. Poradnictwo psychologiczne

Poradnictwo psychologiczne zazwyczaj ma charakter terapii, która trwa co najmniej kilka miesięcy, a zwykle dłużej (nawet dwa lata). Problemy osób, które korzystały z terapii w 2021 roku, to m.in. zaburzenia lękowo-depresyjne, problemy osobowościowe, problemy w bliskich związkach, kryzysy życiowe (takie jak choroba czy śmierć bliskiej osoby). Jedna osoba ma chorobę psychiczną, aktualnie w remisie.

W 2021 roku z terapii skorzystały 62 środowiska (łącznie 160 osób). Liczba udzielonych porad wyniosła 480.

9. PROJEKTY SPOŁECZNE MOPS

W 2021 r. MOPS realizował różne projekty, w tym współfinansowane przez UE z EFS w ramach RPO WSL i PO WER oraz finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego.

9.1. Projekt pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich” (poddziałanie 9.2.1 RPO WSL - ZIT)

MOPS w 2021 roku kontynuował realizację powyższego projektu, który został dofinansowany przez UE z EFS w ramach RPO WSL. Dofinansowanie wynosi 1.319.334,40 zł, natomiast łączna wartość projektu – 1.418.639,14 zł. Projekt będzie realizowany do 30.11.2022 roku (w związku z epidemią COVID-19, okres realizacji został wydłużony o 90 dni).

Głównym celem projektu jest wzrost dostępności oraz wzrost jakości usług społecznych dla 110 osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zamieszkujących w Siemianowicach Śląskich poprzez rozszerzenie oferty wsparcia Placówki SD2 oraz zapewnienie wsparcia w CUS.

W 2021 r. zrealizowano następujące działania dla uczestników projektu:

- w CUS:
 - indywidualne poradnictwo psychologiczne;
 - indywidualne poradnictwo prawne;
 - merytoryczna praca 2 asystentów rodziny;
 - indywidualne poradnictwo pedagogiczno-psychologiczne;
 - trening kompetencji wychowawczych dla 4 grup uczestników;
 - zajęcia 2 grup samopomocowych dla osób mających problemy opiekuńczo – wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
 - wsparcie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej (zmiana formy działania z asystenta osoby niepełnosprawnej na asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej);
 - zajęcia 2 grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych;
 - wyjścia do instytucji kultury;

- spotkania w kawiarni;
- ognisko dla osób niepełnosprawnych;
- zajęcia w ramach Klubu Seniora;
- „Spotkania przy kawie” dla seniorów;
- skierowane do seniorów warsztaty informatyczne;
- w Placówce SD2:
 - zajęcia ogólnorozwojowe dla 3 grup dzieci;
 - zajęcia taneczne dla 3 grup dzieci;
 - zajęcia z robotyki dla 3 grup dzieci;
 - zakup sprzętu do zajęć ogólnorozwojowych;
 - impreza świąteczna dla dzieci, połączona z Jasełkami;
 - wyjścia do instytucji kultury;
 - wycieczka edukacyjna do Aquaparku w Rudzie Śląskiej oraz do Leśnego Parku Niespodzianek w Ustroniu;
 - indywidualne lub grupowe zajęcia z logopedą, psychologiem;
 - zajęcia wyrównawcze oraz korepetycje;
- w ramach wsparcia dla otoczenia:
 - opieka nad dziećmi uczestników projektu korzystających z indywidualnych porad pedagogiczno – psychologicznych, uczestniczących w treningu kompetencji wychowawczych i zajęciach grupy samopomocowej dla osób mających problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

9.2. Projekt pn. „Nowe rozwiązanie” (PO WER)

Projekt był finansowany ze środków EFS (PO WER) w ramach projektu pn. „Ścieżki współpracy – wsparcie dla podmiotów wdrażających współpracę międzynarodową” realizowanego przez Fundację „Fundusz Współpracy” z siedzibą w Warszawie.

MOPS otrzymał dotację w wysokości 82.091,00 zł. Realizacja projektu, rozpoczęta w listopadzie 2020 roku, trwała do 31.10.2021 roku.

Głównym celem projektu było wypracowanie modelu, który miał pomóc we wspieraniu rodzin mających problemy opiekuńczo – wychowawcze, a także rodzin zastępczych oraz ich wychowanków, poprzez współpracę międzynarodową. Partnerem zagranicznym była organizacja EUROSIZIAL z Niemiec.

W 2021 r. zrealizowano następujące działania w ramach projektu:

- Kamień milowy nr 2 – opracowanie rozwiązania (produktu):
 - wizyta studyjna partnera zagranicznego u lidera w Polsce;
 - wizyta studyjna 14 pracowników MOPS u partnera zagranicznego w Niemczech;
 - opracowanie wstępnego modelu rozwiązania;
- Kamień milowy nr 3 – opracowanie końcowej wersji rozwiązania i planu jego wdrażania:
 - testowanie wstępnego modelu;
 - opracowanie końcowej wersji modelu;
- Kamień milowy nr 4 – wdrażanie rozwiązania:
 - zarządzenie dyrektora MOPS wdrażające model;
 - szkolenie dla 20 pracowników ze stosowania modelu.

9.3. Projekt pn. „Inwestuj w siebie” (poddziałanie 9.1.6 RPO WSL)

W 2021 roku realizowano trzecią edycję wyżej wymienionego projektu. Projekt trwał do 31.03.2021 r. (w związku z epidemią COVID-19, czas jego realizacji został wydłużony o 90 dni). Przyznana kwota dofinansowania wyniosła 2.038.775,15 zł, natomiast całkowita zaplanowana wartość projektu to 2.398.559,00 zł. Głównym celem projektu był wzrost aktywności społecznej i zawodowej 180 mieszkających w Siemianowicach Śląskich osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2021 roku uczestnicy projektu byli objęci następującymi działaniami:

- pracą socjalną realizowaną przez dwóch pracowników socjalnych i dwóch asystentów rodziny;
- zajęciami grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych;
- 6-miesięcznymi stażami.

9.4. Projekt pn. „Rodzina razem” (poddziałanie 9.2.5 RPO WSL)

Realizacja projektu rozpoczęła się w roku 2019 i trwała do 29.08.2021 roku (w związku z epidemią COVID-19, czas realizacji projektu został wydłużony o 90 dni). MOPS uzyskał dofinansowanie z EFS w kwocie 883.355,79 zł, natomiast łączna wartość projektu wyniosła 949.844,94 zł. Głównym celem projektu było:

- rozwinięcie środowiskowych form opieki nad dziećmi i młodzieżą poprzez rozszerzenie oferty wsparcia Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci w Siemianowicach Śląskich (Placówki SD1) dla 49 osób;
- poprawa funkcjonowania 40 osób pełniących funkcję rodzin zastępczych z Siemianowic Śląskich, poprzez doskonalenie ich kompetencji oraz kompetencji 33 wychowanków rodzin zastępczych;
- poprawa funkcjonowania 5 osób z rodzin mających problemy opiekuńczo – wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W roku sprawozdawczym w ramach projektu realizowano następujące działania skierowane do uczestników:

- zajęcia z robotyki dla 5 grup dzieci;
- zajęcia z języka angielskiego dla 5 grup dzieci;
- ogólnorozwojowe zajęcia ruchowe dla 2 grup dzieci;
- wyjścia do instytucji kultury;
- wycieczki edukacyjne: do Gospodarstwa Agroturystycznego „Ranczo” w Proboszczowicach, do Krakowa (Podziemia Rynku), do Leśnego Parku Niespodzianek w Ustroniu;
- wycieczka integracyjna do Parku Miniatur w Inwałdzie;
- zajęcia z psychodramy dla dzieci;
- zajęcia grupy korekcyjnej dla dzieci z rodzin zastępczych, prowadzonej przez psychologa i pedagoga;
- koordynacja działań 5 rodzin wspierających, pomagających rodzinom mającym problemy opiekuńczo–wychowawcze;
- wycieczki edukacyjne dla rodzin zastępczych: Kopalnia Soli w Bochni, Park Rozrywki w Krasiejowie, spływ kajakowy rzeką Mała Panew;

- 2-dniowe wyjazdowe zajęcia edukacyjno – szkoleniowe w Szczawnicy;
- indywidualne poradnictwo psychologiczne dla wychowanków rodzin zastępczych;
- wykłady dla rodzin zastępczych w ramach otwartej szkoły wychowania;
- indywidualna asysta dla wychowanków rodzin zastępczych;
- spotkania motywacyjne;
- wizyty w przedsiębiorstwach;
- superwizja dla asystentów wychowanków rodzin zastępczych.

9.5. Program pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021

Wyżej wymieniony program był finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego. MOPS otrzymał na jego realizację kwotę w wysokości 168.682,50 zł, z której wykorzystał 150.264,80 zł.

W ramach programu w okresie od 01.08.2021 r. do 31.12.2021 r. zrealizowano 3.580 godzin usług asystenckich dla 14 osób niepełnosprawnych. Usługi były świadczone przez 10 asystentów. Celem programu było:

- wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
- umożliwienie osobom niepełnosprawnym korzystania z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym;
- ograniczenie skutków niepełnosprawności, stymulowanie osób niepełnosprawnych do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia;
- przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

9.6. Program pn. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021

MOPS otrzymał na realizację wyżej wymienionego programu kwotę w wysokości 48.960,00 zł, z której wykorzystał 48.073,36 zł.

Celem było czasowe odciążenie członków rodziny lub opiekunów osób niepełnosprawnych od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie im czasu na odpoczynek i regenerację. Wsparciem objęto 10 opiekunów osób o znacznym stopniu niepełnosprawności. Usługi były świadczone w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

W ramach programu w okresie od 01.08.2021 r. do 31.12.2021 r. zrealizowano 1.187,5 godziny opieki wytchnieniowej.

9.7. Asystenci rodziny - rok 2021

MOPS otrzymał z Funduszu Pracy dotację w ramach Programu „Asystent Rodziny na rok 2021”, przeznaczoną na dofinansowanie kosztów wypłaty dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny. Kwota otrzymana wyniosła 6.000,00 zł, a kwota faktycznie wydatkowana - 5.833,26 zł.

9.8. Program pn. „Aktywny Samorząd”

W 2021 roku MOPS kontynuował realizację wyżej wymienionego programu finansowanego ze środków PFRON. W ciągu roku sprawozdawczego wydatkowano środki w łącznej kwocie 216.073,59 zł. W programie „Aktywny Samorząd” wyodrębniono dwa moduły. W ramach modułu I złożono 29 wniosków. 16 z nich rozpatrzono pozytywnie. Natomiast w module II złożono 35 wniosków, z których 29 rozpatrzono pozytywnie. Względy formalne były przyczyną negatywnego rozpatrzenia niektórych wniosków.

Dofinansowanie przyznane w ramach modułu I dotyczyło: specjalistycznego sprzętu komputerowego, wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, naprawy wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, dofinansowania do przedszkola, protezy, nadstawki elektrycznej do wózka ręcznego, przystosowania samochodu. Natomiast w ramach modułu II przedmiotem dofinansowania była pomoc w uzyskaniu wykształcenia poprzez dofinansowanie kosztów edukacji w szkole policealnej, kolegium lub w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym/dziennym lub niestacjonarnym/wieczorowym/zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu).

9.9. Program pn. „Wspieraj Seniora”

W 2021 roku MOPS kontynuował udział w programie „Wspieraj Seniora” Ministra Rodziny i Polityki Społecznej adresowanym do seniorów, którzy dla własnego bezpieczeństwa zdecydowali się pozostać w domu w czasie epidemii COVID-19. Wsparcie było udzielane w formie zakupów artykułów pierwszej potrzeby, takich jak: artykuły spożywcze, środki higieniczne oraz leki.

Program był skierowany do osób w wieku powyżej 70 roku życia, przy czym w szczególnych przypadkach pomoc mogła być udzielona osobie poniżej 70 roku życia.

9.10. Akcja pn. „Paczuszka dla staruszka”

MOPS organizuje i koordynuje wyżej wymienioną akcję już od kilku lat, w okresie bożonarodzeniowym i wielkanocnym. Akcja polega na zbieraniu paczek oraz przekazywaniu ich najbardziej potrzebującym osobom starszym. W 2021 roku udało się zebrać około 250 paczek, które zostały przekazane przez siemianowickie instytucje, stowarzyszenia, firmy oraz osoby prywatne. Przekazane seniorom paczki zawierały produkty żywnościowe, artykuły świąteczne, kartki z życzeniami.

Dla obdarowanych osób ważna jest nie tylko zawartość paczki. Najważniejszy jest fakt, że w tym świątecznym czasie ktoś o nich pamiętał, odwiedził ich i złożył życzenia.

9.11. Program pomocy sąsiedzkiej

Zwrócenie uwagi na potrzebę integracji i aktywizacji społecznej sąsiadów w ich lokalnym środowisku oraz propagowanie idei pomocy sąsiedzkiej w Siemianowicach Śląskich – to cel programu „Dobrze mieć sąsiada”, który od kilku lat jest realizowany przez MOPS.

W roku 2021, podobnie jak w roku 2020, ze względu na ograniczenia związane z pandemią COVID-19, nie odbył się festyn z okazji Europejskiego Dnia Sąsiada, który był corocznie organizowany przez MOPS we współpracy z partnerami.

10. WYBRANE ZAGADNIENIA Z DZIAŁALNOŚCI MOPS

10.1. Wsparcie dla rodzin biologicznych oraz rodzinna piecza zastępcza

10.1.1. Rodzice biologiczni

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. W 2021 roku w sytuacji wystąpienia problemów rodzina była obejmowana różnymi formami pomocy, takimi jak wsparcie asystenta rodziny, kuratora sądowego, rodziny wspierającej czy też możliwość uczestniczenia w projektach, w ramach których organizowane były treningi kompetencji wychowawczych, indywidualne poradnictwo psychologiczne i prawne oraz szkolenia i staże zawodowe. Z chwilą wyczerpania wyżej wymienionych form wsparcia na wniosek asystenta rodziny lub kuratora sądowego sąd podejmował decyzję o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

W roku sprawozdawczym MOPS prowadził szereg działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin pod kątem możliwości powrotu dzieci do domu rodzinnego, m.in. poprzez wsparcie rodziców biologicznych w podtrzymywaniu kontaktów z dziećmi, odbudowie więzi rodzinnych i pozytywnych relacji między członkami rodziny. Rodzice biologiczni byli objęci wsparciem asystenta rodziny. Wsparciem tym byli objęci zarówno rodzice, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, jak również rodziny, które na skutek podejmowanych działań odzyskały dzieci. Rodzice biologiczni korzystali z bezpłatnej pomocy prawnika i psychologa oraz pracownika socjalnego. Ponadto były realizowane plany pracy z rodziną, obejmujące działania mające na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz terminy ich realizacji i przewidywane efekty. Rodziny były też objęte pomocą rodzin wspierających, które udzielały wsparcia w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

MOPS współpracował z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej i placówkami opiekuńczo – wychowawczymi poprzez przekazywanie dokumentacji

dotyczącej sytuacji szkolnej, zdrowotnej i bytowej małoletnich osób zabezpieczonych w pieczy zastępczej oraz ich rodziców.

Rodzice mają prawo i obowiązek utrzymywania kontaktów z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej. Sąd opiekuńczy, orzekając w sprawie kontaktów z dzieckiem, zobowiązywał rodziców do określonego postępowania, np. poprzez skierowanie ich do placówek lub specjalistów zajmujących się terapią rodzinną i poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc. Jednocześnie sąd opiekuńczy wskazywał sposób kontroli wykonania wydanych zarządzeń.

10.1.2. Postępowania administracyjne z zakresu opłat rodziców biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

MOPS prowadzi postępowania administracyjne w przedmiocie ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej jako jednostka właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Ustalenie opłaty następuje w drodze decyzji administracyjnej, od której służy odwołanie na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Obowiązek ustalania opłat wynika z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, natomiast szczegółowe warunki umarzania w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odraczania terminu płatności, rozkładania na raty lub odstąpienia od ustalania opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, reguluje uchwała nr 537/2014 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 30.10.2014 roku. Decyzja w sprawie ustalenia lub odstąpienia od ustalenia opłaty wydawana jest na podstawie zgromadzonych dokumentów umożliwiających rozeznanie sytuacji socjalno-bytowej rodziny.

Zgodnie z zapisami wyżej wymienionej ustawy rodzice ponoszą opłatę od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej i odpowiadają za nią solidarnie. Odsetki ustawowe od opłaty są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym decyzja ustalająca opłatę stała się ostateczna. Należności z tytułu nie ponoszenia opłaty podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych wydano

247 decyzji dotyczących przedmiotowej opłaty – wszystkie dotyczyły odstąpienia od jej ustalenia. Najczęstsze powody odstąpienia od ustalenia opłaty to: dochody nie przekraczające kryterium dochodowego, niepełnosprawność, bezrobocie, wychowywanie przez rodzinę innych małoletnich dzieci, a także partycypowanie w kosztach utrzymania dzieci w pieczy zastępczej poprzez regulowanie alimentów na ich rzecz.

10.1.3. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej

Dziecko, które nie ma zapewnionej opieki i wychowania ze strony rodziców biologicznych, jest umieszczane w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodziny zastępcze spokrewnione,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistyczne,
- rodzinny dom dziecka.

Ustanowiona przez sąd rodzina zastępcza zostaje objęta opieką organizatora pieczy zastępczej. Poza ustawową pomocą finansową na dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej, może ona liczyć na wsparcie w innych formach, chociażby poprzez opiekę i wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pracownika socjalnego czy poprzez poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, pedagogiczne).

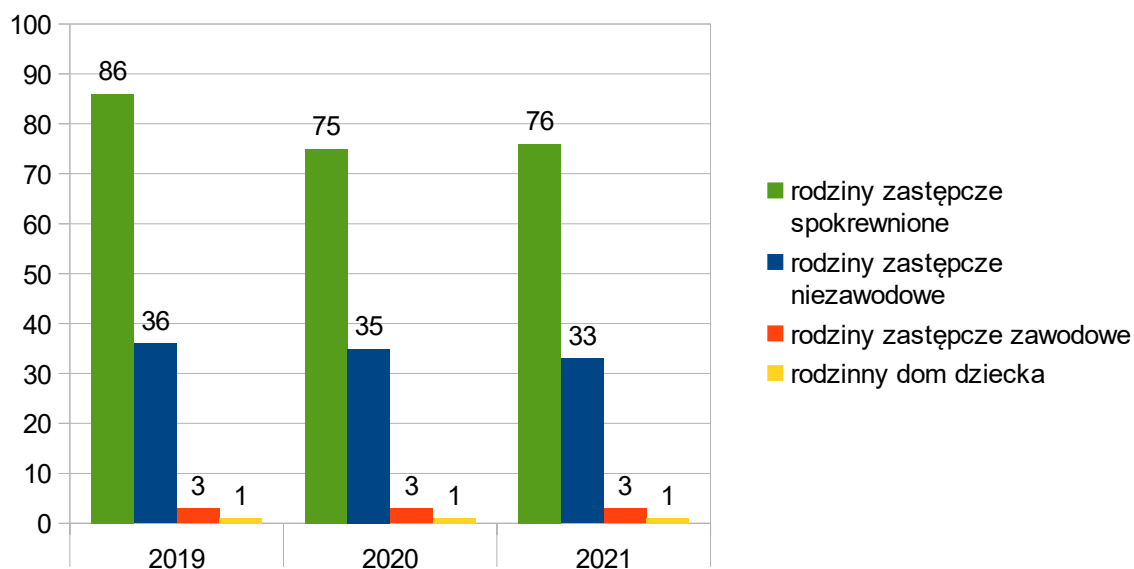
1) Liczba podmiotów pełniących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej.

Na terenie Siemianowic Śląskich funkcjonują rodziny zastępcze zawodowe, niezawodowe, spokrewnione oraz rodzinny dom dziecka (RDD).

W roku 2021 w Siemianowicach Śląskich funkcjonowało 113 rodzin zastępczych: 76 rodzin zastępczych spokrewnionych, 33 rodziny zastępcze niezawodowe, 3 rodziny zastępcze zawodowe oraz 1 rodzinny dom dziecka. W roku sprawozdawczym nie utworzono nowych rodzin zastępczych zawodowych, w tym specjalistycznych.

Poniższy wykres przedstawia strukturę rodzinnej pieczy zastępczej na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Wykres nr 8. Struktura rodzinnej pieczy zastępczej wg rodzaju w latach 2019-2021.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

2) Liczba dzieci w poszczególnych rodzajach rodzinnej pieczy zastępczej.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2021 r. najwięcej było rodzin zastępczych wychowujących jedno przyjęte dziecko – ich liczba wyniosła 82. Rodzin opiekujących się dwojgiem dzieci było 21, a rodzin wychowujących troje dzieci - 9. Rodzinny dom dziecka opiekował się ośmiorgiem dzieci.

Tabela nr 8. Rodziny zastępcze w 2021 roku, według liczby przyjętych dzieci.

Liczba przyjętych dzieci	Liczba rodzin zastępczych				
	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodzinny Dom Dziecka	Razem
Rodziny z 1 dzieckiem	56	26	0	0	82
Rodziny z 2 dziećmi	15	4	2	0	21
Rodziny z 3 dziećmi	5	3	1	0	9

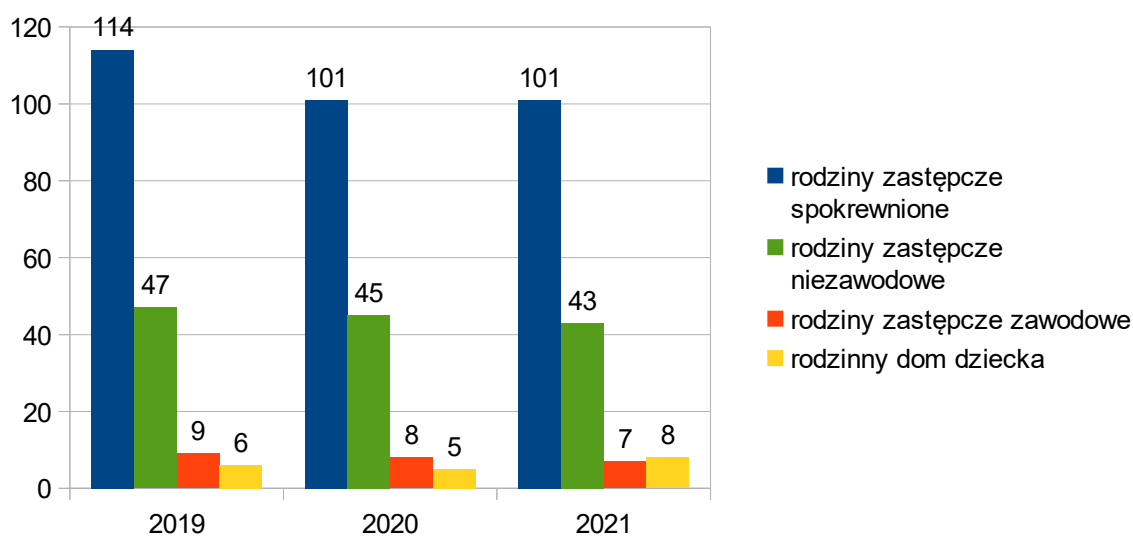
Rodziny z 4 dzieci	0	0	0	0	0
Rodziny z 5 dzieci	0	0	0	0	0
Rodziny z 6 i więcej dzieci	0	0	0	1	1
Razem	76	33	3	1	113

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

3) Typy rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich umieszczonych.

W roku sprawozdawczym w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 159 dzieci: 101 w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 43 w rodzinach zastępczych niezawodowych, 7 w rodzinach zastępczych zawodowych, 8 w rodzinnym domu dziecka. Dla porównania: w 2020 r. liczba dzieci wychowujących się w rodzinnej pieczy zastępczej wynosiła również 159, w 2019 r. w rodzinach zastępczych przebywało 176 dzieci. Poniższy wykres przedstawia strukturę rozmieszczenia dzieci w 3 ostatnich latach.

Wykres nr 9. Liczba dzieci wg typu rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2019 – 2021.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

4) Wiek dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka.

Dane w poniższej tabeli wskazują na fakt, że najwięcej dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej jest w wieku 7- 13 lat oraz w wieku 14-18 lat. Ponadto znaczna grupa osób osiągnięcych pełnoletność zdecydowała się na pozostanie w rodzinnej pieczy zastępczej, jednocześnie kontynuując naukę.

Tabela nr 9. Wiek dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka w roku 2021.

Przedział wiekowy	Liczba dzieci			
	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodzinny Dom Dziecka
0-3	3	0	0	5
4-6	4	1	1	2
7-13	35	18	3	0
14-18	33	12	0	1
powyżej 18	26	12	3	0
Razem	101	43	7	8

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

5) Liczba dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności/orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka.

Ze względu na zły stan zdrowia (choroby przewlekłe, w tym choroby sprzężone) część wychowanków rodzin zastępczych posiada orzeczenie o niepełnosprawności (dzieci w wieku do lat 16) oraz orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (po ukończeniu 16 lat). W roku sprawozdawczym wśród 159 dzieci było 20 mających orzeczoną niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności.

6) Wiek osób pełniących funkcję rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka.

W roku 2021 największą część rodzin zastępczych stanowiły rodziny, w których osoby pełniące tę funkcję były w wieku 51-60 lat (było ich 36). Znaczną grupę stanowili

również rodzice zastępczy w wieku 61-70 lat (31 osób). Rodziców zastępczych w przedziale wiekowym 41-50 lat było 17. Wśród rodziców zastępczych nie było osób zaliczanych do najmłodszej kategorii wiekowej (wiek do 21 lat).

Tabela nr 10. Wiek osób pełniących funkcję rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka w roku 2021.

Przedział wiekowy osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodzinny Dom Dziecka	Razem
Do 21 lat	0	0	0	0	0
22-30	5	2	0	0	7
31-40	3	8	0	0	11
41-50	5	10	2	0	17
51-60	24	10	1	1	36
61-70	28	3	0	0	31
71 lat i więcej	11	0	0	0	11
Razem	76	33	3	1	113

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

7) Rodzaje sieroctwa.

Najczęstszym rodzajem sieroctwa wśród dzieci umieszczonych w różnych typach rodzin zastępczych jest sieroctwo społeczne, tj. stan, w którym dziecko jest pozbawione opieki rodzicielskiej z innych powodów, niż śmierć rodziców. Przykładami powodów sieroctwa społecznego są: dezintegracja rodziny (w wyniku rozwodu lub braku związków emocjonalnych), niewłaściwa atmosfera wychowawcza, brak jednolitego kierunku w wychowaniu, zjawiska patologii społecznych (jak prostytutka, przestępczość, narkomania, alkoholizm), choroby psychiczne lub somatyczne rodziców. Powyższe zjawisko w 2021 r. dotyczyło 124 dzieci. Ze względu na pólsieroctwo (śmierć jednego z rodziców przy jednoczesnych niewystarczających kompetencjach wychowawczych drugiego rodzica) w rodzinach zastępczych przebywało 17 dzieci, natomiast z powodu sieroctwa zupełnego (śmierć obojga rodziców) pod opieką rodzin zastępczych znajdowało się 18 dzieci.

Tabela nr 11. Rodzaje sieroctwa wśród dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2019 - 2021.

Rodzaje sieroctwa	Sieroctwo zupełne	Sieroctwo społeczne	Pólsieroctwo	Razem
Rok				
2019	16	135	25	176
2020	16	125	18	159
2021	18	124	17	159

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

8) Rodzinny Dom Dziecka.

W 2021 r. w Siemianowicach Śląskich funkcjonował jeden rodzinny dom dziecka (RDD). Pod opieką RDD przebywało 8 dzieci: jedno dziecko w wieku 2 miesięcy, jedno w wieku 5 miesięcy, jedno w wieku 1,5 roku, dwoje w wieku 4 lat, dwoje w wieku 3 lat i pełnoletni wychowanek, który zdecydował o pozostaniu w RDD do zakończenia nauki. RDD jest objęty pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

9) Świadczenia finansowe na rzecz rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka.

MOPS wypłacił rodzinom zastępczym i rodzinnemu domowi dziecka następujące świadczenia:

1. w ramach zadań własnych powiatu:

- **1.606.505,09 zł** - świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dzieci i pełnoletnich wychowanków w 112 rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka;
- **5.600,00 zł** - jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z potrzebami 11 dzieci przyjmowanych do 10 rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka;
- **18.090,78 zł** - środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka;
- **1.689,05 zł** - środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla 1 rodziny zastępczej niezawodowej;
- **1.550,00 zł** – świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem

zdarzenia losowego dla osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka;

- **2.800,00 zł** - środki finansowe na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym dla osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka.

Ponadto MOPS wypłacił następujące wynagrodzenia wraz z pochodnymi:

- **125.701,44 zł** dla 4 rodzin zastępczych zawodowych;
- **71.617,80 zł** dla 2 osób prowadzących rodzinne domy dziecka (jeden rodzinny dom dziecka jest prowadzony na terenie Siemianowic Śląskich, a drugi w Szczyrku);
- **35.136,00 zł** dla 1 osoby zatrudnionej w rodzinnym domu dziecka do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich (stawka za godzinę wynosiła 18,30 zł brutto, natomiast łączna ilość przepracowanych godzin wynosiła 1.920).

2. w ramach zadań zleconych:

- **710.963,41 zł** - dodatek wychowawczy dla 131 dzieci przebywających w 96 rodzinach zastępczych i 1 rodzinnym domu dziecka;
- **185.413,16 zł** – dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego dla 57 dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych nr 1, nr 2 i nr 3 w Siemianowicach Śląskich.

10) Szkolenia dotyczące pieczy zastępczej.

W 2021 r. MOPS skierował na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej 7 rodzin. 3 z nich zdobyły kwalifikacje, a 4 są w trakcie odbywania szkolenia. Szkolenie było prowadzone przez Fundację MAIO z siedzibą we Wrocławiu, w formie zajęć online. Kandydaci zostali poddani diagnozie psychologiczno-pedagogicznej przeprowadzonej pod kątem spełniania przez nich warunków w zakresie posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W roku sprawozdawczym odbyło się szkolenie dla funkcjonujących rodzin zastępczych i osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka w celu podniesienia ich kompetencji w opiece nad dziećmi. Temat szkolenia brzmiał „Rola motywacji i emocji w nauce i zabawie”. Szkolenie w wymiarze 20 godzin lekcyjnych objęło 10 osób i odbyło się w październiku 2021 roku.

10.1.4. Asystenci rodziny

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogą zostać objęte wsparciem asystenta rodziny.

Asystent rodziny podejmuje współpracę z rodziną na wniosek pracownika socjalnego, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i analizie sytuacji rodziny. Jeżeli zostaje stwierdzona konieczność udzielenia pomocy w formie wsparcia asystenta rodziny, pracownik socjalny wnioskuję do Dyrektora MOPS o jego przydzielenie. Zgodnie z zarządzeniem wewnętrznym Dyrektora MOPS, decyzja o objęciu rodziny wsparciem asystenta rodziny jest podejmowana na posiedzeniu powołanego do tego celu zespołu w ramach MOPS, w którym uczestniczy pracownik socjalny pracujący z rodziną, asystent rodziny, kierownik Działu Pomocy Środowiskowej oraz kierownik Działu Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny. W roku sprawozdawczym ze wsparcia asystentów rodziny korzystało łącznie 57 rodzin.

Również sąd rodzinny, w drodze postanowienia, decyduje o udzieleniu rodzinie wsparcia w formie pomocy asystenta rodziny. Procedura przyznania rodzinie asystenta rodziny jest taka sama, jak opisana powyżej. W 2021 roku łączna liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny pracowali na podstawie postanowienia sądu, wynosiła 12 (w tym 1 rodzina, która została objęta wsparciem asystenta rodziny w ciągu roku sprawozdawczego).

Poniższa tabela zawiera informacje o liczbie rodzin oraz dzieci objętych pomocą asystenta rodziny w 2020 i 2021 roku.

Tabela nr 12. Rodziny i dzieci objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2020-2021.

Lp.	Rodzaj rodziny	Liczba rodzin		Liczba dzieci w rodzinach	
		2020	2021	2020	2021
1	Pełna	45	33	114	83

2	Niepełna	24	24	40	47
Razem		69	57	154	130

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W roku sprawozdawczym w stosunku do roku 2020 spadła liczba rodzin pełnych i liczba dzieci w nich przebywających. Liczba rodzin niepełnych od dwóch lat utrzymuje się na takim samym poziomie, jednak w 2021 roku wzrosła liczba dzieci w tych rodzinach. Wynika z tego, że jeden rodzic sprawuje opiekę nad większą liczbą dzieci, generuje to większe problemy opiekuńczo-wychowawcze i konieczność większej aktywności asystenta w tych rodzinach. Asystent rodziny, we współpracy z członkami rodziny oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, opracowuje oraz realizuje plan pracy z rodziną. Dokument ten obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty.

Asystent rodziny uczestniczy w grupach roboczych dotyczących rodzin, w których została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”. W roku sprawozdawczym asystenci rodziny udzielili wsparcia 10 rodzinom, w których wszczęto tę procedurę. Dla porównania: w 2020 roku było 18 takich rodzin. Widoczny jest wyraźny spadek w tym obszarze problemowym.

Asystenci rodziny ściśle współpracują z wychowawcami zatrudnionymi w placówkach wsparcia dziennego, do których uczęszczają dzieci z rodzin objętych wsparciem. Ponadto biorą udział w posiedzeniach zespołów ds. oceny sytuacji dziecka w placówce i wspólnie z innymi specjalistami uczestniczą w opracowaniu planu pomocy dziecku. W 2021 roku asystenci rodziny pracowali z 12 rodzinami objętymi pomocą placówek wsparcia dziennego. W tych rodzinach było 22 dzieci.

W roku sprawozdawczym asystenci rodziny motywowali członków rodzin do udziału w realizowanych przez MOPS projektach dofinansowanych z EFS, takich jak: „Inwestuj w siebie”, „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”, „Rodzina razem”, „Nowe rozwiązanie”. W ramach projektów rodziny mogły uczestniczyć m.in. w treningu kompetencji wychowawczych, indywidualnym poradnictwie psychologicznym

i prawnym, w szkoleniach i stażach zawodowych, miały także możliwość korzystania z pomocy asystenta rodziny lub rodziny wspierającej.

W ramach realizowanego do sierpnia 2021 roku projektu pn. „Rodzina razem”, który został opisany w punkcie 9.4 Sprawozdania, prowadzono szereg działań na rzecz rodzin z dziećmi. Jedną z form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych była pomoc rodziny wspierającej. Asystenci rodziny w ramach powyższego projektu współpracowali z 5 rodzinami wspierającymi i podejmowali działania na rzecz poprawy w funkcjonowaniu 5 rodzin. Innym działaniem projektowym było zorganizowanie spływu kajakowego dla 5 rodzin z dziećmi. Impreza miała na celu integrację rodzin, a także promowanie interesujących form spędzania czasu wolnego.

Asystent rodziny pracuje również z rodzicami biologicznymi, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Wspiera ich w działaniach zmierzających do powrotu dzieci pod ich opiekę, w związku z tym współpracuje m.in. z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub przedstawicielami instytucjonalnej pieczy zastępczej, w której przebywają dzieci, a także uczestniczy w zespołach ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku 2021 asystenci rodziny podjęli pracę z 11 rodzinami, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. W ciągu roku sprawozdawczego została zakończona współpraca asystentów z 26 rodzinami: w przypadku 16 rodzin powodem było osiągnięcie zakładanych celów, 4 rodziny nie podjęły współpracy z asystentem, natomiast 6 wyprowadziło się poza miasto Siemianowice Śląskie.

Zadania asystenta rodziny są określone również w ustawie z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, zgodnie z którą asystent koordynuje działania w zakresie poradnictwa dla kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę oraz ich rodzin lub rodzin z dziećmi posiadającymi zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka bądź w czasie porodu.

W roku sprawozdawczym nie było rodzin zgłaszających potrzebę objęcia wsparciem asystenta zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2021 roku, pomimo trwającej epidemii COVID-19 i obowiązujących regulacji (m.in. konieczność zachowania dystansu społecznego, ograniczenia kontaktu), asystenci

pozostali cały czas w kontakcie z rodzinami, stawiając czoło nowym problemom. Niewydolne wychowawczo rodziny nie pozostały bez wsparcia i pomocy asystenta rodziny lub rodziny wspierającej. Asystenci we współpracy z wychowawcami podejmowali działania, aby pomóc dzieciom w zdalnym nauczaniu, m.in. poprzez zorganizowanie sprzętu i pomoc w jego obsłudze. Ponadto wspierali rodziców oraz motywowali ich do tego, żeby dbali o regularną obecność dzieci na lekcjach online.

10.1.5. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wykonują zadania zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Koordynatorzy współpracują z rodzinami zastępczymi na ich wnioski. W 2021 roku zatrudnieni przez MOPS koordynatorzy wspierali 77 rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze, które nie wnioskowały o wsparcie koordynatora, są objęte pomocą pracownika socjalnego. W 2021 roku pracownik socjalny miał pod opieką 36 rodzin zastępczych, w tym: 3 rodziny zastępcze zawodowe, 10 rodzin zastępczych niezawodowych i 23 rodziny zastępcze spokrewnione.

Poniższa tabela zawiera informacje na temat liczby rodzin zastępczych, z którymi pracowali koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 13. Rodziny, z którymi pracowali koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w 2021 roku.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin objętych pomocą koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
Rodziny zastępcze spokrewnione	53
Rodziny zastępcze niezawodowe	23
Rodziny zastępcze zawodowe	0
Rodzinny dom dziecka	1
Razem	77

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Koordinator lub pracownik socjalny, we współpracy z psychologiem, wydaje dla sądu opinie o osobach będących kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W 2021 r. na wniosek sądu wydano 13 takich opinii.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej, we współpracy z ustanowioną przez sąd rodziną zastępczą, sporządza roczny plan pracy. Następnie plan jest realizowany, czego podsumowaniem jest roczne sprawozdanie z pracy z rodziną zastępczą. Obowiązkiem koordynatora jest również sporządzanie okresowej oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej. Ocena jest sporządzana na bazie kontaktów z rodziną zastępczą oraz posiedzeń zespołu, który tworzą przedstawiciele instytucji wspierających rodzinę i dziecko, odpowiednio do sytuacji dziecka. W skład zespołu wchodzi pracownicy instytucji oświatowych (psycholodzy, pedagodzy, wychowawcy), kuratorzy sądowi, przedstawiciele ośrodka adopcyjnego, asystenci rodziny, pracownicy socjalni, a także opiekunowie zastępczy i rodzice biologiczni.

W roku sprawozdawczym odbyło się 138 posiedzeń zespołów, a w roku 2020 tylko 37. Niewielka liczba posiedzeń w 2020 roku była spowodowana stanem epidemii. Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020 r. poz. 695) Prezydent Miasta Siemianowice Śląskie zawiesił w 2020 roku dokonywanie ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. W drugiej połowie 2021 roku, w związku z rekomendacją Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, za zgodą Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i pracownik socjalny stopniowo wznawiali dokonywanie ocen sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej, z zachowaniem obowiązujących zasad bezpieczeństwa.

Obszarem działania koordinatorów jest również współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny – celem jest koordynacja działań wspierających.

Dzięki stałemu kontaktowi z rodziną, koordinator rodzinnej pieczy zastępczej jest w stanie zdiagnozować jej problemy, określić potrzeby i udzielić stosownego wsparcia.

10.2. Umieszczanie dzieci w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W Siemianowicach Śląskich w 2021 roku instytucjonalna piecza zastępcza była realizowana przez następujące placówki:

- Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą nr 1 (w skrócie POW nr 1),
- Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą nr 2 (w skrócie POW nr 2),
- Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą nr 3 (w skrócie POW nr 3).

Wymienione placówki prowadziły swoje działania w pięciu całodobowych mieszkaniach koedukacyjnych, które łącznie są przeznaczone dla 38 dzieci. Pobyt wychowanków w instytucjonalnej pieczy zastępczej jest dozwolony również po osiągnięciu przez nich pełnoletności, do czasu ukończenia 25 roku życia, jeżeli kontynuują naukę. Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze spełniają podstawowe funkcje rodziny w zakresie opieki i wychowania zapewniając podopiecznym wszechstronną opiekę oraz stwarzając sprzyjające warunki do prawidłowego rozwoju. Ponadto Placówki współpracują z rodzinami dzieci w celu usprawnienia ich umiejętności opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenia możliwości dla ewentualnego powrotu do domu rodzinnego.

Pomimo tego, że w Siemianowicach Śląskich w ramach trzech Placówek funkcjonowało pięć mieszkań zapewniających łącznie 38 miejsc, w roku sprawozdawczym zachodziła konieczność umieszczania dzieci również poza miastem. Wynika to z faktu, że liczba dzieci, którym MOPS jako organizator pieczy zastępczej był zobowiązany zapewnić miejsce, była większa, niż liczba wolnych miejsc zapewnionych przez POW nr 1, POW nr 2, POW nr 3, jak również podmioty rodzinnej pieczy zastępczej.

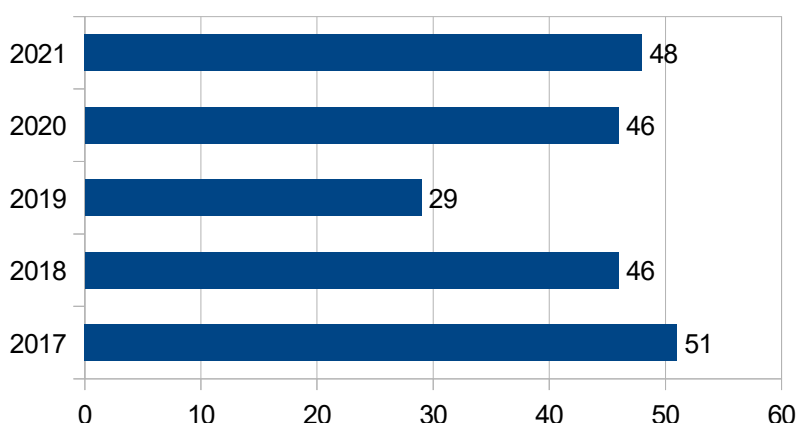
W 2021 roku MOPS umieścił w pieczy zastępczej łącznie 48 dzieci. Część z nich w ciągu roku zmieniała formę pieczy zastępczej. Szczegółowe informacje na ten temat przedstawiają się następująco:

- **24 dzieci** zostało bezpośrednio i docelowo umieszczonych w POW nr 1, nr 2, nr 3 w Siemianowicach Śląskich;
- **10 dzieci** zostało tymczasowo umieszczonych w POW nr 1, nr 2, nr 3 w Siemianowicach Śląskich, a następnie:
 - 5 z nich zostało umieszczonych w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych funkcjonujących poza miastem;
 - 1 zostało umieszczone w rodzinie zastępczej na terenie Siemianowic Śląskich;

- 4 zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych poza Siemianowicami Śląskimi;
- **14 dzieci** zostało bezpośrednio umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Siemianowic Śląskich.

Poniżej znajduje się wykres obrazujący liczbę dzieci, które MOPS umieścił w pieczy zastępczej w latach 2017 - 2021. Jak widać, w roku 2019 liczba małoletnich objętych tą formą pomocy wyraźnie spadła w odniesieniu do lat 2017-2018, natomiast lata 2020-2021 przyniosły wzrost.

Wykres nr 10. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2017 – 2021.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

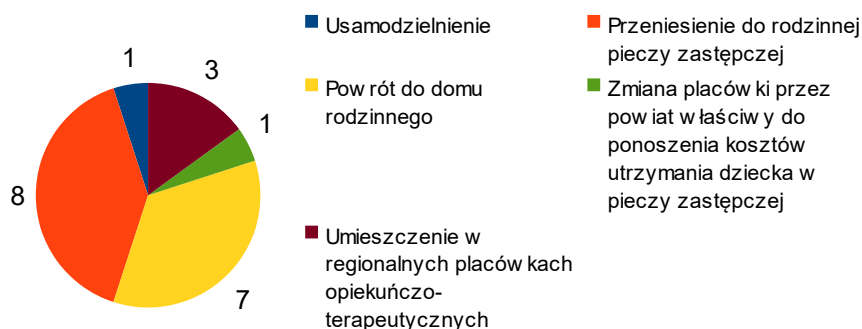
Szczególne trudności sprawia zapewnienie opieki dzieciom w wieku do dziesiątego roku życia. Zgodnie z art. 95 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, takie dzieci powinny być umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, niestety nie ma dostatecznej liczby chętnych osób – kandydatów na rodziców zastępczych. MOPS zapewnia małoletnim miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie całej Polski. W roku sprawozdawczym dzieci zostały umieszczone w rodzinach zastępczych w Szydłowcu (woj. mazowieckie), Starachowicach (woj. świętokrzyskie) i Rawiczu (woj. wielkopolskie).

Od kilku lat MOPS zawiera z korporacją taksówkarską umowy na dowóz dzieci do pieczy zastępczej. W 2021 r. wykonano 11 kursów, przewieziono 13 dzieci. Łączne wydatki z tego tytułu wyniosły 3.009,44 zł.

W 2021 roku 20 wychowanków opuściło instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie Siemianowic Śląskich, w tym:

- 7 dzieci powróciło do domu rodzinnego;
- 1 osoba po osiągnięciu pełnoletności rozpoczęła proces usamodzielnienia;
- 8 dzieci zostało przeniesionych do rodzinnej pieczy zastępczej na terenie kraju;
- 1 dziecko zostało przeniesione przez powiat właściwy do ponoszenia kosztów jego pobytu w pieczy zastępczej - do placówki funkcjonującej na terenie tego powiatu;
- 3 dzieci zostało umieszczonych w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych.

Wykres nr 11. Przyczyny opuszczenia instytucjonalnej pieczy zastępczej przez wychowanków w 2021 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Gdy dochodzi do umieszczenia małoletnich w innych powiatach, miasto Siemianowice Śląskie jest zobowiązane do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, a także na pokrycie średnich miesięcznych kosztów utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Ten obowiązek ciąży na powiecie, w którym dziecko zamieszkiwało, zanim zostało po raz pierwszy objęte pieczą zastępczą. W związku z powyższym są zawierane porozumienia między powiatami.

W 2021 r. zawarto:

- 2 porozumienia dotyczące dzieci spoza Siemianowic Śląskich, które zostały

umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie Siemianowic Śląskich;

- 2 porozumienia w sprawie pokrycia kosztów utrzymania dzieci pochodzących z Siemianowic Śląskich, umieszczonych w rodzinach zastępczych w innych powiatach;
- 7 porozumień z powiatami, na terenie których w instytucjonalnej pieczy zastępczej zostały umieszczone dzieci pochodzące z Siemianowic Śląskich.

10.3. Usamodzielnianie wychowanków pieczy zastępczej

Kwestie dotyczące osób usamodzielnianych zostały uregulowane zarówno w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jak i w ustawie o pomocy społecznej. Osoby usamodzielniane to osoby, które:

- zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - do uzyskania pełnoletności na mocy postanowień sądów pozostawały w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - do uzyskania pełnoletności przebywały w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Pełnoletni wychowankowie mogą otrzymać wsparcie w formie pieniężnej oraz niepieniężnej.

Forma pieniężna obejmuje:

- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki;
- pomoc na zagospodarowanie w formie pieniężnej lub rzeczowej;
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie.

Forma niepieniężna obejmuje:

- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym pobyt w mieszkaniu chronionym;

- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia;
- pomoc w postaci pracy socjalnej.

Poniższa tabela zawiera dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia, z których korzystali w 2021 roku usamodzielniani wychowankowie.

Tabela nr 14. Rodzaje pomocy udzielonej usamodzielnianym wychowankom w 2021 roku.

Rodzaje pomocy	Liczba wychowanków:	
	rodzin zastępczych	placówek
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	24	31
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	6	6
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	1	6
Praca socjalna	29	34

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.3.1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki

Pomoc na kontynuowanie nauki przysługuje osobie usamodzielnianej, która kontynuuje naukę: w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni, na kursach (jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia), u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego. Wysokość pomocy na kontynuowanie nauki wynosiła:

- w przypadku osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą - do maja 2021 r. 526 zł miesięcznie, natomiast od czerwca 2021 r. - 566 zł miesięcznie;
- w przypadku osób opuszczających dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii

zapewniający całodobową opiekę lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy – 528,90 zł miesięcznie.

Otrzymująca ten rodzaj pomocy osoba usamodzielniana jest zobowiązana przedłożyć, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, zaświadczenie stwierdzające kontynuowanie nauki. Jeżeli osoba usamodzielniana opuszczająca pieczę zastępczą spełnia warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc może zostać jej przyznana bez względu na wysokość dochodu. Natomiast w przypadku osób opuszczających ośrodki, o których mowa powyżej, dochód nie może przekraczać 200 % kwoty kryterium dochodowego.

W roku sprawozdawczym usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych z tytułu przyznanej pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki wypłacono świadczenia w łącznej wysokości 111.564,14 zł, natomiast usamodzielnianym wychowankom placówek i ośrodków na kwotę 130.646,74 zł.

10.3.2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, pomoc na usamodzielnienie jest udzielana na wniosek osób usamodzielnianych. Może zostać wypłacona nie później, niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. Celem przyznania tego świadczenia jest poprawa warunków mieszkaniowych usamodzielnianych osób oraz podniesienie ich kwalifikacji zawodowych (kursy, szkolenia).

W 2021 roku 12 osobom przyznano pomoc na usamodzielnienie. Wszystkie świadczenia zostały wykorzystane na poprawę warunków mieszkaniowych (głównie remonty otrzymanych lokali z zasobów komunalnych oraz doposażenie mieszkań w meble i urządzenia gospodarstwa domowego). Pomoc na usamodzielnienie do maja 2021 r. wynosiła 3.470 zł/6.939 zł, natomiast w czerwcu 2021 r. kwoty te zostały zwaloryzowane do wysokości 3.730 zł/7.458 zł. Wysokość świadczenia uzależniona była od okresu pobytu oraz formy pieczy zastępczej, którą opuścił usamodzielniany wychowanek. Ogólna kwota przekazanej pomocy pieniężnej wyniosła 76.235 zł.

10.3.3. Pomoc na zagospodarowanie

Usamodzielniani wychowankowie mają możliwość skorzystania z pomocy na zagospodarowanie w formie pieniężnej lub rzeczowej.

W 2021 r. pomoc na zagospodarowanie w formie pieniężnej o łącznej wartości 12.341 zł przyznano 7 usamodzielnianym wychowankom. Pomoc była wypłacana w wysokości 1.763 zł/osobę. Pomoc obejmowała materiały budowlane, meble, niezbędne przedmioty codziennego użytku. Jej celem było poprawienie warunków mieszkaniowych usamodzielnianych osób.

10.3.4. Mieszkanie chronione

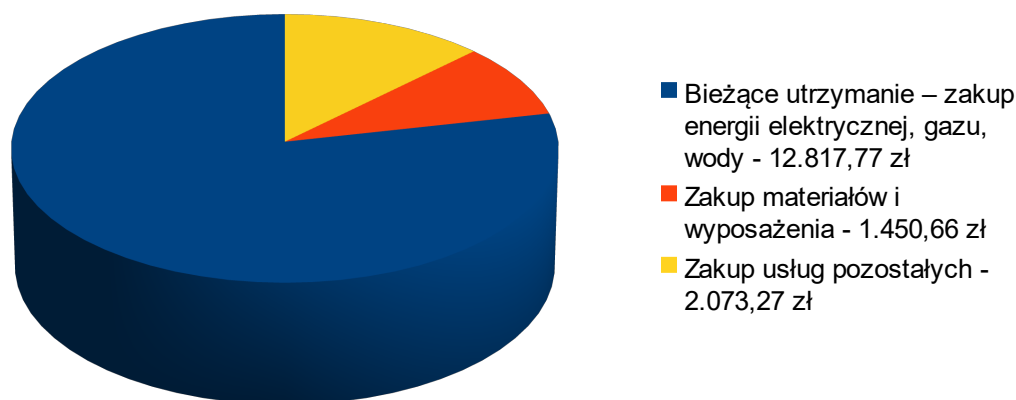
W Siemianowicach Śląskich od 11 lat istnieje mieszkanie chronione dla pełnoletnich osób usamodzielniających się. Funkcjonuje przy ulicy Hutniczej 17/3. Jest przeznaczone dla osób opuszczających całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, rodziny zastępcze, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Daje schronienie pełnoletnim osobom usamodzielniającym się, które nie mogą powrócić do domu rodzinnego na czas odpowiedni do uzyskania samodzielnego mieszkania oraz do nabycia umiejętności społecznych. Warunki ubiegania się o pobyt w mieszkaniu chronionym to:

- ukończenie 18 roku życia,
- posiadanie zatwierdzonego Indywidualnego Programu Usamodzielnienia,
- rozpoczęcie lub gotowość do rozpoczęcia procesu usamodzielnienia z chwilą uzyskania skierowania do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym treningowym,
- zdolność do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych,
- brak tytułu prawnego do innego lokalu lub w przypadku posiadania takiego uprawnienia - brak możliwości jego wykorzystania.

Osoba usamodzielniana może przebywać w mieszkaniu chronionym przez okres niezbędny do usamodzielnienia, ale maksymalnie do 25 roku życia. Czas trwania pobytu jest przedłużany decyzją administracyjną co 6 miesięcy.

Mieszkanie jest przeznaczone dla 3 osób. Znajdują się w nim 3 pokoje. Wydatki na utrzymanie mieszkania są pokrywane ze środków gminy. Poniższy wykres przedstawia strukturę kosztów utrzymania mieszkania chronionego w 2021 roku, które wyniosły 16.341,70 zł.

Wykres nr 12. Koszty utrzymania mieszkania chronionego w 2021 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W 2021 r. w mieszkaniu przebywały 3 osoby usamodzielniane, w tym 1 wychowanka rodziny zastępczej oraz 2 wychowanki placówki opiekuńczo-wychowawczej. Mieszkanki kontynuowały naukę lub pracowały. Złożyły wnioski o przydzielenie mieszkań z zasobów miasta. W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, pobyt w mieszkaniu chronionym jest odpłatny. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Siemianowic Śląskich nr 321/2021 z dnia 25 marca 2021 r. odpłatność, w zależności od wysokości posiadanego dochodu, wynosi od 10 do 35 % dochodu osoby przebywającej w mieszkaniu chronionym.

10.3.5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych

Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej zmagają się z istotnym problemem dotyczącym mieszkań. Nie są w stanie sami kupić ich lub wynająć je na wolnym rynku, ponieważ z racji swojego młodego wieku najczęściej uczą się, zwykle ich jedynym dochodem jest pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki (nieliczni wychowankowie otrzymują renty rodzinne lub alimenty).

Niewielu wychowanków decyduje się na zawarcie umów najmu z prywatnymi właścicielami lokali. W 2021 r. w wynajętych mieszkaniach na terenie Siemianowic Śląskich oraz innych miast mieszkały 4 osoby realizujące Indywidualny Program Usamodzielnienia, natomiast 6 wychowanków otrzymało mieszkania z zasobów miasta.

10.4. Wolontariat

W 2021 roku MOPS kontynuował opartą na wolontariacie pomoc dla swoich podopiecznych: dzieci, osób niepełnosprawnych i osób starszych. Celem prowadzonych działań jest propagowanie idei wolontariatu, kształtowanie pożądanych postaw, rozwijanie empatii i zrozumienia, inspirowanie do aktywnego spędzania czasu, współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność społeczną. Wyżej wymienione zagadnienia zawsze są istotne, a w czasie epidemii COVID-19 nabrały szczególnego znaczenia. MOPS nadal współpracował z Miejską Biblioteką Publiczną im. Anny Szaneckiej w Siemianowicach Śląskich, która udostępniała pomieszczenia dla działań związanych z wolontariatem.

W 2021 roku sześć osób wykonywało pracę w ramach wolontariatu: trzy osoby udzielały korepetycji dzieciom, dwie wykonywały pracę na rzecz osób niepełnosprawnych, jedna na rzecz osób starszych. Łącznie przepracowały one 216 godzin.

Podczas Gali „Siemianowickich Barw Wolontariatu” dwóch wolontariuszy współpracujących z MOPS zostało wyróżnionych za pomaganie dzieciom w nauce.

Ze względu na zagrożenie epidemiologiczne, w roku sprawozdawczym wolontariat został bardzo ograniczony. W związku z tym pracownicy socjalni MOPS przejęli większość zadań, które wcześniej wykonywali wolontariusze.

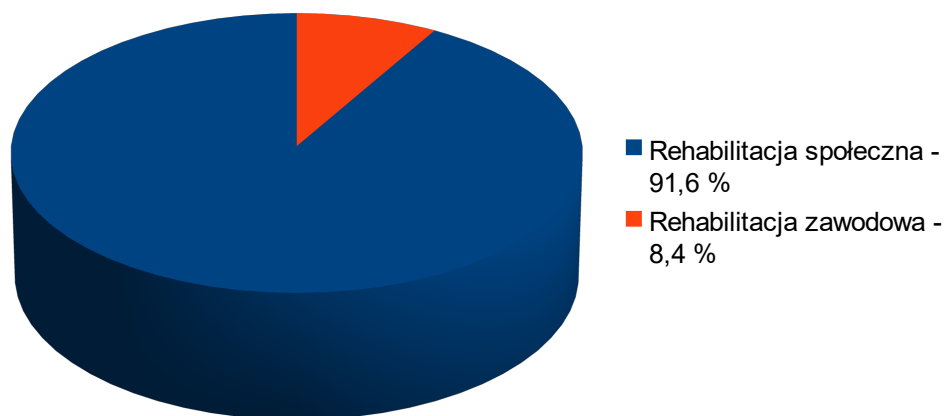
MOPS przeprowadził kampanię informacyjno-promocyjną dotyczącą wolontariatu, która była skierowana do mieszkańców Siemianowic Śląskich. W ramach kampanii zostały wykorzystane następujące narzędzia:

- dwie publikacje w lokalnych gazetach;
- kontakt ze szkołami na terenie miasta.

10.5. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych jest ważnym elementem różnych działań prowadzonych przez MOPS, dotyczy to m.in. części realizowanych projektów społecznych. Wyodrębnioną kategorię stanowią zadania, których realizacja jest finansowana środkami pochodzącymi z PFRON. Realizacja tych zadań należy do MOPS zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Uchwałą Rady Miasta Siemianowic Śląskich Nr 322/2021 z dnia 25 marca 2021 roku środki PFRON służące rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w kwocie 2.900.442 zł zostały podzielone i przeznaczone na poszczególne zadania. Na rehabilitację społeczną przeznaczono 2.655.662 zł, na rehabilitację zawodową 244.780 zł. Poniższy wykres przedstawia strukturę zaplanowanych wydatków.

Wykres nr 13. Struktura przeznaczenia środków PFRON na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych w 2021 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

MOPS realizuje zadania związane z rehabilitacją społeczną, natomiast rehabilitacją zawodową zajmuje się PUP. Rzeczywiste wydatki na rehabilitację społeczną wyniosły 2.655.285,54 zł, co oznacza, że plan został zrealizowany w 99,99 %.

Poniższa tabela przedstawia sposób wydatkowania środków finansowych przekazanych przez PFRON na realizację celów związanych z rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 15. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych – wydatkowanie środków finansowych wg zadań w 2021 roku.

Zadania	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Pozostało (w zł)
1. Dofinansowanie kosztów działania WTZ.	1.627.200	1.627.200	0
2. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.	248.295,07	248.295,07	0
3. Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego (w tym dla instytucji), przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych.	472.635,93	472.528,20	107,73
4. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.	287.531	287.480	51
5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.	20.000	19.782,27	217,73
Razem	2.655.662,00	2.655.285,54	376,46

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Liczba zrealizowanych wniosków, z rozróżnieniem na poszczególne zadania, jest przedstawiona poniżej w tabeli.

Tabela nr 16. Rehabilitacja społeczna – realizacja wniosków wg zadań w 2021 r.

Zadania	Liczba wniosków złożonych	Liczba wniosków zrealizowanych
1. Dofinansowanie kosztów działania WTZ.	1	1
2. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.	60	43
3. Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego (w tym dla instytucji), przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych.	218	157

4. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.	187	151
5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.	5	5
Razem	471	357

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.5.1. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

W roku sprawozdawczym w MOPS złożono 187 wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. Zrealizowano 151 wniosków. Przeznaczona na realizację tego zadania kwota wynosiła 287.531 zł. Wydatkowano 287.480 zł.

10.5.2. Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny (w tym dla instytucji), przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Wnioski o dofinansowanie w ramach w/w zadania złożyło 215 osób fizycznych oraz 3 instytucje. Zrealizowano 157 wniosków. Na dofinansowanie przeznaczono kwotę wynoszącą 472.635,93 zł, z której wydano 472.528,20 zł.

Instytucje otrzymały dofinansowanie do zakupu łóżka wodnego, wielofunkcyjnego aparatu do elektroterapii, urządzenia do krioterapii wraz ze zbiornikiem zastępczym. Natomiast w przypadku zdecydowanej większości zrealizowanych wniosków, które zostały złożone przez osoby fizyczne, dofinansowanie dotyczyło zakupu: aparatów słuchowych, pieluchomajtek, protez, butów ortopedycznych, wózków inwalidzkich, balkoników, kul, materacy.

10.5.3. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W 2021 r. o dofinansowanie w wyżej wymienionym zakresie ubiegało się 5 osób prawnych, które złożyły 5 wniosków. Wszystkie uzyskały wsparcie. Łączna kwota przyznanego dofinansowania wyniosła 20.000 zł, z czego wydano 19.782,27 zł. Z dofinansowanych działań skorzystało około 100 osób niepełnosprawnych, będących członkami następujących stowarzyszeń:

- Siemianowickie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Imperium Słońca”,
- Polski Związek Niewidomych, Koło w Siemianowicach Śląskich,
- Siemianowickie Stowarzyszenie Amazonek „Razem”,

- Śląskie Stowarzyszenie Kulturalne Osób Niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie „Nowa Nadzieja”.

10.5.4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

W roku 2021 zostało złożonych 60 wniosków dotyczących likwidacji wyżej wymienionych barier, 43 z nich zostały zrealizowane. Na realizację przeznaczono kwotę w wysokości 248.295,07 zł, którą wykorzystano w całości. Poniższa tabela przedstawia strukturę zrealizowanych wniosków wg rodzajów likwidowanych barier.

Tabela nr 17. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w 2021 roku.

Rodzaj bariery	Liczba zrealizowanych wniosków	Wydatkowana kwota (w zł)
Bariery architektoniczne	14	129.055,00
Bariery w komunikowaniu się	14	23.475,07
Bariery techniczne	15	95.765,00
Suma	43	248.295,07

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.5.5. Dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej

Przy Siemianowickim Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Imperium Słońca” działają Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ). W 2021 r. korzystało z nich 75 uczestników. Kwota dofinansowania wyniosła 1.808.000 zł. Środki zostały wykorzystane w całości. Zgodnie z art. 10b i art. 68c Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, 90 % (1.627.200,00 zł) kosztów działalności WTZ pokryły środki PFRON, a 10 % (180.800,00 zł) środki powiatu (miasta). Wydatkowanie środków finansowych na poszczególne rodzaje kosztów przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela nr 18. Wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na działalność WTZ w 2021 r.

Lp.	Rodzaj kosztów	Wydatki w złotych	
		środki PFRON	środki powiatu
1.	Wynagrodzenia pracowników, w tym nagrody jubileuszowe	1. 225. 273, 22	120. 120, 00
2.	Składki ZUS	214. 726, 44	20. 000, 00
3.	Materiały	29. 600, 00	-

4.	Materiały do terapii, w tym PGD	38. 000, 00	5. 000, 00
5.	Energia	40. 000, 00	10. 000, 00
6.	Eksploatacja samochodu	17. 500, 00	9. 580, 00
7.	Usługi obce	25. 000, 34	9. 000, 00
8.	Szkolenia	2. 000, 00	-
9.	Ubezpieczenie uczestników i mienia	4. 400, 00	1. 600, 00
10.	Trening ekonomiczny	10. 500, 00	5. 000, 00
11.	Wycieczki	5. 000, 00	-
12.	Doposażenie	15. 200, 00	500, 00
Razem		1. 627. 200, 00	180. 800, 00
Łącznie		1. 808. 000, 00	

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Powiat, którego mieszkańcy są uczestnikami rehabilitacji w warsztacie działającym na terenie innego powiatu, jest zobowiązany do pokrywania kosztów rehabilitacji w odniesieniu do swoich mieszkańców, w części nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON, w wysokości i na zasadach określonych w porozumieniu zawartym z powiatem, na terenie którego działa warsztat. W związku z powyższym, w roku 2021 miasto Siemianowice Śląskie zawarło porozumienia z Chorzowem, Katowicami, Będzinem i Piekarami Śląskimi w przedmiotowej sprawie.

We wrześniu 2020 r. MOPS rozpoczął kontrolę dotyczącą działalności WTZ w roku 2019. Ze względu na epidemię COVID-19 i związane z nią zawieszenie działalności WTZ kontrola została zakończona w lutym 2021 r. Natomiast we wrześniu 2021 r. Ośrodek rozpoczął kontrolę działalności WTZ za rok 2020 r., która zakończyła się w październiku 2021 r. Wyniki obu kontroli były pozytywne.

W roku 2021, podobnie jak w latach wcześniejszych, Dyrektor MOPS powołał komisję, która zajmowała się analizą złożonych wniosków dotyczących wsparcia ze środków na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych oraz przedstawianiem opinii i propozycji przyznania środków finansowych Dyrektorowi. Oprócz pracowników MOPS, do udziału w pracach komisji zostali zaproszeni: pracownik Wydziału Polityki

Społecznej Urzędu Miasta, przedstawiciel Rady Miasta, Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Organizacji Pozarządowych.

10.6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W 2021 roku działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Siemianowic Śląskich polegały przede wszystkim na realizacji założeń "Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2021 – 2025". Miały one charakter multiprofesjonalny i umożliwiły kompleksową pomoc rodzinom uwięzonym w przemoc. MOPS zapewnia Zespołowi Interdyscyplinarnemu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (zwanemu „Zespołem Interdyscyplinarnym”) obsługę techniczno – organizacyjną oraz dostęp do wsparcia ze strony pracowników socjalnych i asystentów rodziny, bez których niemożliwa byłaby realizacja procedury Niebieskiej Karty.

W 2021 roku odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 101 Niebieskich Kart. Ponadto praca w ramach 34 procedur Niebieskiej Karty była kontynuowana. W roku sprawozdawczym zorganizowano 294 posiedzenia w ramach czynności podejmowanych przez grupy robocze, w których uczestniczyli nie tylko przedstawiciele lokalnych instytucji pomocowych, ale także osoby, co do których istnieje podejrzenie doznawania i stosowania przemocy, celem ułożenia planu pracy ze środowiskiem.

Koordynatorzy grup roboczych, którymi są pracownicy socjalni MOPS, po dokonaniu diagnozy środowiskowej proponowali różne formy wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc domową, m.in. usługi asystenta rodziny, poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne, zawodowe, a także udział w grupach wsparcia dla osób doznających przemocy oraz w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Opracowano ulotkę na temat problemu przemocy i miejsc, w których można uzyskać pomoc w tym zakresie. Ulotka została przekazana wielu instytucjom na terenie miasta, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sprawne udzielanie pomocy rodzinom uwięzionym w problem przemocy było możliwe dzięki spotkaniom grup roboczych, w których brali udział pracownicy socjalni, psycholodzy z MOPS i OIK, policjanci (dzielnicowi), asystenci rodzin, pedagodzy i psycholodzy szkolni, kuratorzy sądowi, a także członek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych. Każdy z uczestników grupy dokumentował pracę prowadzoną w rodzinie, a okresowe spotkania umożliwiały elastyczne modyfikowanie planu pomocy.

W 2021 r. przeprowadzono szkolenie skierowane do pracowników socjalnych Ośrodka oraz przedstawicieli instytucji pomocowych z terenu miasta. Jego głównym celem było zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji oraz innych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług na terenie Siemianowic Śląskich.

W Siemianowicach Śląskich problem przemocy w rodzinie dotyczy różnych grup wiekowych mieszkańców, jednak widoczna tendencja wzrostowa odnosi się do przypadków, w których przemocy doznają osoby w wieku produkcyjnym. Niezmiennie wśród czynników, które powodują destabilizację życia rodziny oraz towarzyszą występowaniu przemocy, znajdują się:

- nieumiejętność rozładowywania konfliktów i agresji wśród członków rodzin;
- realizowanie negatywnych wzorców zachowania wyniesionych z rodzin generacyjnych (rodzin pochodzenia);
- eliminowanie własnych problemów poprzez ucieczkę w różnego rodzaju używki, zwłaszcza alkohol oraz inne szybko uzależniające środki psychoaktywne.

Różnorodność podejmowanych działań oraz ich interdyscyplinarny charakter przyczyniły się do zwiększenia skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ograniczenia zjawiska przemocy na terenie miasta, poprawy sytuacji rodzin zagrożonych tym problemem, złagodzenia skutków zachowań z użyciem przemocy.

10.7. Ważne działania i przedsięwzięcia zapewniające prawidłowe funkcjonowanie MOPS

Usługi i dostawy

Dokonano zakupów podnoszących standardy pracy i zwiększających jej wydajność, w tym m.in. kupiono sprzęt komputerowy, tonery, sprzęt biurowy (telefony stacjonarne, telefon komórkowy), klimatyzator, wentylatory, materiały biurowe, środki czystości, materiały oświetleniowe i elektryczne, materiały do bieżących prac gospodarczych, bilety komunikacji miejskiej, benzynę do samochodu służbowego, artykuły spożywcze, kalendarze, książki, prenumeraty. Ponadto dokonano aktualizacji oprogramowania,

odnowiono podpisy elektroniczne, przedłużono dostęp do oprogramowania, kupiono dostęp do portali online. Zlecono niszczenie nośników danych, wyposażono główny budynek w dystrybutory wody pitnej.

Zakupiono pralkę, wodomierz i inne niezbędne wyposażenie na potrzeby mieszkania chronionego. Zorganizowano uroczystość z okazji Dnia Pracownika Socjalnego.

W ciągu roku na bieżąco były zawierane i realizowane umowy dotyczące usług warunkujących ciągłość pracy MOPS (dostawa energii elektrycznej i ciepłej, dostarczanie gazu, telefonia stacjonarna i komórkowa, Internet, usługi pocztowe, przekazy pocztowe, ochrona mienia, monitoring, obsługa prawna, dzierżawa kserokopiarek itp.).

Usuwanie awarii, naprawy, remonty i prace budowlane

W roku 2021 zostały przeprowadzone następujące prace dotyczące budynków oraz lokali, którymi zarządza MOPS:

- zlecono naprawę instalacji alarmowej w budynku przy ul. Wróblewskiego 10;
- zlecono uszczelnienie instalacji gazowej, montaż wodomierzy, badanie skuteczności instalacji przeciwpożarowej w mieszkaniu chronionym przy ul. Hutniczej 17/3;
- zlecono konserwację i przeglądy dźwigów w budynkach przy ul. Szkolnej 17 oraz Wróblewskiego 10.

Ponadto zlecono naprawę samochodu służbowego oraz komputerów i sprzętu biurowego.

Naprawy realizowane z wykorzystaniem własnych zasobów

Systemem gospodarczym wykonywano drobne naprawy i usuwano awarie w siedzibie MOPS, budynku przy ul. Wróblewskiego 10, mieszkaniu chronionym przy ul. Hutniczej 17/3. Te działania zostały zrealizowane przez pracowników gospodarczych MOPS.

Zapewnienie prawidłowego stanu technicznego, konserwacja oraz przeglądy

Zgodnie z przepisami Prawa budowlanego w 2021 r. MOPS zlecił wszystkie wymagane przeglądy techniczne, badania okresowe i prace konserwacyjne w swojej siedzibie (głównym budynku), w oficynie – budynku szkoleniowym przy siedzibie, w budynku przy ul. Wróblewskiego 10.

11. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Skutkiem działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich jest sukcesywne zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej. MOPS realizuje na bieżąco zadania z zakresu wielu ustaw, które składają się na system zabezpieczeń socjalnych dla znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Siemianowic Śląskich. Realizuje ponadto zadania wykraczające poza ramy ustawowe, których celowość i zasadność wynika z rozeznaczonych potrzeb mieszkańców. Różnorodność form pomocy oferowanych przez MOPS jest jednym z elementów polityki społecznej miasta. Uzupełnieniem informacji o realizowanych na bieżąco zadaniach są potrzeby w zakresie pomocy społecznej przedstawione poniżej, których realizacja rozszerzy katalog dostępnych form pomocy dla mieszkańców Siemianowic Śląskich.

Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Realizując zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej MOPS zdiagnozował następujące potrzeby:

- tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej - wskazane jest systematyczne zwiększanie liczby niezawodowych rodzin zastępczych i zawodowych rodzin zastępczych, a w szczególności pozyskanie zawodowej specjalistycznej rodziny zastępczej;
- promowanie na terenie miasta rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych;
- superwizja pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i asystentów rodziny – przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji;
- organizowanie szkoleń w celu wzmocnienia kompetencji opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących rodzin zastępczych;
- stałe podnoszenie kwalifikacji kadry świadczącej wsparcie w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- zwiększenie liczby lokali z najmem socjalnym dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;

- kontynuacja realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, w tym środków Unii Europejskiej, których działania sprzyjają poprawie funkcjonowania rodzin biologicznych, w tym pomoc rodzin wspierających dla rodzin mających problemy opiekuńczo – wychowawcze;
- pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym środków Unii Europejskiej na integrację, edukację oraz specjalistyczne wsparcie rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych, a także na poprawę funkcjonowania rodzin biologicznych, w tym pomoc rodzin wspierających dla rodzin mających problemy opiekuńczo – wychowawcze;
- rozwój mieszkania chronionego treningowego przeznaczonego dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Zaspokojenie wyżej wymienionych potrzeb pozwoli na bardziej efektywną realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ponadto wymienione potrzeby są zgodne z „Programem Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2021-2023”.

Rozwijanie kampanii społecznych dotyczących pomocy sąsiedzkiej.

Kontynuacja akcji mającej na celu angażowanie społeczności lokalnej w działania na rzecz najbliższego otoczenia, propagowanie idei pomocy sąsiedzkiej. Działanie skierowane do mieszkańców miasta. Dotychczas ważnym elementem prowadzonych działań była organizacja festynów z okazji Europejskiego Dnia Sąsiada.

Program osłonowy pn. „Korpus Wsparcia Seniorów w Siemianowicach Śląskich”.

Kontynuacja i rozwinięcie działań, które MOPS prowadził od 2020 roku w ramach Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Wspieraj Seniora”.

Program „Korpus Wsparcia Seniorów w Siemianowicach Śląskich” jest adresowany do osób w wieku 65 lat i więcej, mających problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwo domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie mogą zapewnić im wystarczającego wsparcia.

Program będzie obejmować dwa moduły. Moduł I dotyczy zapewnienia wsparcia społecznego poprzez wolontariat, ułatwienie dostępu do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej, wsparcie psychologiczne, jak również wsparcie

w czynnościach dnia codziennego. Moduł II jest skoncentrowany na poprawie bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych poprzez dostęp do tzw. opasek bezpieczeństwa.

Wsparcie w formie usług opieki wytchnieniowej.

Działania w ramach resortowego Programu „Opieka wytchnieniowa” finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów niepełnosprawnych dzieci oraz dorosłych osób niepełnosprawnych poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usług opieki wytchnieniowej.

Program ma zapewnić członkom rodzin lub opiekunom osób z niepełnosprawnością:

- czasowe odciążenie od codziennych obowiązków związanych ze sprawowaniem opieki, czas na odpoczynek i regenerację;
- wzmocnienie osobistego potencjału oraz ograniczenie wpływu obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki, poprzez wsparcie psychologiczne lub terapeutyczne;
- podniesienie poziomu kompetencji dotyczących wsparcia osoby niepełnosprawnej, poprzez naukę technik wspomagania, pielęgnacji, prowadzenia działań rehabilitacyjnych w warunkach domowych oraz poprzez objęcie specjalistycznym poradnictwem w zakresie psychologicznych i społecznych aspektów wsparcia osób z niepełnosprawnością, zagadnień profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego stylu życia.

Utworzenie mieszkania treningowego dla bezdomnych mężczyzn.

Głównym celem jest nabycie przez osoby bezdomne umiejętności społecznych umożliwiających im prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Częściowe lub całkowite usamodzielnienie tych osób będzie możliwe dzięki wsparciu specjalistów w wykonywaniu codziennych obowiązków, które będzie połączone z udziałem w różnych formach aktywizacji. Zajęcia aktywizacyjne będą dotyczyły trzech obszarów:

- integracji społecznej,
- rynku pracy,
- terapii uzależnienia (głównie od alkoholu).

Osoby bezdomne silnie zmotywowane do wprowadzenia zmian w swoim życiu i realizujące wszystkie zobowiązania zawarte w kontrakcie socjalnym będą mogły otrzymać skierowanie na kurs zawodowy lub staż. Dzięki temu będzie im łatwiej podjąć zatrudnienie i uzyskać własny dochód, a w konsekwencji będą miały szansę otrzymania lokalu z najmem socjalnym.

12. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI, FIRMAMI I INSTYTUCJAMI

Wypełniając swoje zadania, czyli udzielając pomocy wszystkim potrzebującym, MOPS współpracuje z szeregiem organizacji, firm i instytucji. W 2021 roku współpraca dotyczyła różnych podmiotów, w tym wymienionych poniżej.

Śląskie Stowarzyszenie Charytatywne „Przystań” w zależności od potrzeb udzielało podopiecznym pomocy w formie posiłku lub paczek żywnościowych, odzieży używanej, kąpieli w łaźni, pralni. Pracownicy socjalni MOPS kwalifikowali osoby/rodziny będące w trudnej sytuacji socjalno-bytowej do odbioru żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2020 (FEAD) – w roku sprawozdawczym 300 osób skorzystało z pomocy w tej formie. Dystrybucją żywności zajmowało się wyżej wymienione Stowarzyszenie.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 – współpraca w zakresie pieczy zastępczej.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej – działania związane z sytuacjami kryzysowymi.

Urząd Miasta – współpraca w ramach zadań realizowanych przez MOPS.

Firma „Eco-Team” - zorganizowała i przekazała paczki dla najbardziej potrzebujących osób starszych z terenu Siemianowic Śląskich w ramach akcji „Pacuszka dla staruszka”.

Straż Miejska – np. transport osób do łaźni Stowarzyszenia „Przystań”.

Powiatowy Urząd Pracy – współpraca opierała się głównie na kontaktach pomiędzy obsługującymi tę samą część miasta pośrednikami pracy i pracownikami socjalnymi.

Ponadto MOPS współpracował m.in. z organizacjami pozarządowymi (np. Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta - Koło Siemianowickie, Siemianowickie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Imperium Słońca”), ze szkołami (głównie z pedagogami szkolnymi), z przedszkolami w sprawach dotyczących najmłodszych, placówkami ochrony zdrowia, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Sądami, Prokuraturą, Komendą Miejską Policji, parafiami, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

SPIS TABEL

- Tabela nr 1. Struktura zatrudnienia pracowników • strona 6
MOPS na dzień 31.12.2021 r.
- Tabela nr 2. Źródła finansowania wydatków MOPS • strona 8
w 2021 r.
- Tabela nr 3. Struktura wydatków MOPS w 2021 r. • strona 8
- Tabela nr 4. Osoby umieszczone i oczekujące • strona 29
na umieszczenie w DPS w 2021 r., według typów
DPS.
- Tabela nr 5. Odpłatność gminy Siemianowice Śląskie • strona 30
za pobyt mieszkańców w DPS.
- Tabela nr 6. Powody przyznania pomocy MOPS • strona 32
w 2021 roku.
- Tabela nr 7. Osoby bezdomne w latach 2017-2021. • strona 34
- Tabela nr 8. Rodziny zastępcze w 2021 roku, według • strona 48
liczby przyjętych dzieci.
- Tabela nr 9. Wiek dzieci w rodzinach zastępczych • strona 50
i rodzinnym domu dziecka w roku 2021.
- Tabela nr 10. Wiek osób pełniących funkcję rodziny • strona 51
zastępczej i rodzinnego domu dziecka w roku 2021.
- Tabela nr 11. Rodzaje sieroctwa wśród dzieci • strona 52
przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej
w latach 2019 - 2021.
- Tabela nr 12. Rodziny i dzieci objęte wsparciem • strona 54
asystenta rodziny w latach 2020-2021.
- Tabela nr 13. Rodziny, z którymi pracowali • strona 57
koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w 2021
roku.
- Tabela nr 14. Rodzaje pomocy udzielonej • strona 63
usamodzielnianym wychowankom w 2021 roku.
- Tabela nr 15. Rehabilitacja społeczna osób • strona 69
niepełnosprawnych – wydatkowanie środków
finansowych wg zadań w 2021 roku.
- Tabela nr 16. Rehabilitacja społeczna – realizacja • strona 69
wniosków wg zadań w 2021 r.
- Tabela nr 17. Dofinansowanie do likwidacji barier • strona 71
architektonicznych, w komunikowaniu się
i technicznych w 2021 roku.
- Tabela nr 18. Wydatkowanie środków finansowych • strona 71
przeznaczonych na działalność WTZ w 2021 r.

SPIS WYKRESÓW

- Wykres nr 1. Struktura zatrudnienia ze względu na poziom wykształcenia pracowników MOPS na dzień 31.12.2021 r.** • strona 7
- Wykres nr 2. Struktura wydatków MOPS wg źródła finansowania w 2021 r.** • strona 9
- Wykres nr 3. Podział wydatków MOPS finansowanych z budżetu państwa w 2021 r.** • strona 10
- Wykres nr 4. Podział wydatków MOPS finansowanych z budżetu miasta w 2021 r.** • strona 12
- Wykres nr 5. Zadania gminy - struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa w 2021 roku.** • strona 14
- Wykres nr 6. Zadania gminy - struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych z budżetu miasta w 2021 roku.** • strona 17
- Wykres nr 7. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc MOPS w 2021 r. wg poszczególnych powodów przyznania wsparcia.** • strona 33
- Wykres nr 8. Struktura rodzinnej pieczy zastępczej wg rodzaju w latach 2019-2021.** • strona 48
- Wykres nr 9. Liczba dzieci wg typu rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2019 - 2021.** • strona 49
- Wykres nr 10. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2017 – 2021.** • strona 60
- Wykres nr 11. Przyczyny opuszczenia instytucjonalnej pieczy zastępczej przez wychowanków w 2021 roku.** • strona 61
- Wykres nr 12. Koszty utrzymania mieszkania chronionego w 2021 roku.** • strona 66
- Wykres nr 13. Struktura przeznaczenia środków PFRON na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych w 2021 r.** • strona 68